

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

รายงานวิชาการ เรื่อง แนวคิดทั่วไปในการบูรณาการภาครัฐเพื่อการพัฒนาคนไทยอย่างยั่งยืน มีกรอบแนวคิด คือ นำสภาพปัญหาในการดำเนินงานพัฒนาคนไทยในระยะเวลา ๒๐ ปีที่ผ่านมา มาวิเคราะห์โดยใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๘-๑๑ พ.ศ. ๒๕๔๐-๒๕๕๙ และ ดัชนีการพัฒนามนุษย์ (Human Development index) เป็นแนวทางในการศึกษาร่วมกับการอภิปรายกลุ่มตามกระบวนการเรียนรู้ตามหลักสูตร นบส. ๒ ของสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน พร้อมทั้งใช้ความรู้ที่ได้เรียนรู้จากการศึกษาดูงานทั้งในและต่างประเทศ การเรียนรู้จากกระบวนการกลุ่มของ นบส.๒ รุ่นที่ ๗ เพื่อนำมากำหนดวิสัยทัศน์ ความคาดหวัง และเป้าหมายการพัฒนาคนไทย พร้อมทั้งเสนอแนวคิดทั่วไปในการบูรณาการภาครัฐเพื่อการพัฒนาคนไทยอย่างยั่งยืน

จากการศึกษาพบว่าในนับตั้งแต่ประเทศไทยเริ่มใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับแรกเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๔ ผลของการพัฒนาในระยะ ๕๔ ปีที่ผ่านมาสรุปได้ว่า ประสบผลสำเร็จเป็นที่น่าพอใจในหลายๆ เรื่อง แต่ในขณะเดียวกัน ก็ยังมีปัญหาอีกหลายประการที่ยังไม่ได้รับการแก้ไข เช่น ปัญหาด้านสังคมและความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หรืออยู่ในสภาพที่เรียกว่า “เศรษฐกิจดี สังคมมีปัญหา การพัฒนาไม่ยั่งยืน” ปัญหาดังกล่าวหากปล่อยไว้ จะส่งผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศได้ในระยะยาวและผลสุดท้ายจะกระทบต่อคุณภาพชีวิตของคนไทยในภาพรวม

นอกจากนั้นโครงสร้างของสังคมไทยมีปัญหาเรื่องคุณธรรมจริยธรรม ไม่ว่าจะเป็นผู้บริหารประเทศ นักการเมือง ข้าราชการ นักวิชาการ พระ นักบวช นักธุรกิจและ สื่อมวลชน จึงทำให้การอบรมบ่มสอนคุณธรรมจริยธรรมแก่เด็กและเยาวชนที่เกิดขึ้น ภายในครอบครัวและในชั้นเรียนหมดความหมายเพราะเมื่อผู้ใหญ่และผู้นำไม่สามารถเป็นตัวอย่างที่ดีก็ทำให้ กระบวนการปลูกฝังและหล่อหลอมเกลาทางสังคมวัฒนธรรมเกิดการบิดเบี้ยว ทำให้เกิดปัญหาในการพัฒนาคนไทยในทุกช่วงวัย

ในกลุ่มวัยเด็กและเยาวชน พบว่ามีปัญหาด้านคุณภาพการศึกษาที่ตกต่ำลง โดยดัชนีการศึกษาไทยรายจังหวัดประจำปี ๒๕๕๗ พบว่ามีถึง ๓๘ จังหวัดที่มีค่าเฉลี่ย IQ เด็กอายุ ๖-๑๕ ปี อยู่ในระดับต่ำเมื่อเทียบกับมาตรฐานสากล โดยเฉพาะในพื้นที่ภาคอีสานพบว่ามีถึง ๑๗ จาก ๑๙ จังหวัด มีค่าเฉลี่ย IQ ของเด็กอายุ ๖-๑๕ ปี ตกเกณฑ์มาตรฐานสากล นอกจากเรื่องการศึกษา สถานการณ์ปัญหาในเด็กและวัยรุ่นไทยยังมีปัญหาในอีกหลายประเด็น เช่น การติ่มสุราและสูบบุหรี่ การเสพยาเสพติดและการตั้งครกในวัยรุ่นหญิงอายุ ๑๕ - ๑๙ ปี การมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่ปลอดภัย เป็นต้น

ในกลุ่มวัยทำงาน จากข้อมูลของธนาคารแห่งประเทศไทยพบว่า สถานการณ์ตลาดแรงงานไทยในปัจจุบันมีปัญหาการขาดแคลนแรงงานทั้งด้านปริมาณและคุณภาพเกิดขึ้นอย่างมากและรุนแรงมากขึ้นเป็นลำดับ โดยตลาดแรงงานไทยมีจำนวน ๓๙ ล้านคน แต่ส่วนใหญ่เป็นแรงงานไร้ฝีมือถึง ๘๐% และเป็นผู้มีงานทำที่มีอายุ ๓๐ปีขึ้นไปถึง ๗๕% สะท้อนถึงโครงสร้างการผลิตของไทยที่ยังอาศัยแรงงานเข้มข้นโดยใช้แรงงานทักษะต่ำจำนวนมากที่มีค่าจ้างงานราคาถูก และเป็นแรงงานนอกระบบประมาณ ๒ ใน ๓ ของแรงงานทั้งหมด ตลาดแรงงานยังมีความไม่สอดคล้องระหว่างความต้องการแรงงานของตลาดและการผลิตแรงงานรุ่นใหม่โดยพบว่าความต้องการของตลาดแรงงานส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่มแรงงานไร้ฝีมือที่จบการศึกษาต่ำกว่ามัธยมศึกษา ขณะที่นักเรียนส่วนใหญ่นิยมศึกษาต่อในระดับปริญญาตรีจึงเป็นกลุ่มที่ตกงานมากที่สุด

ในกลุ่มวัยสูงอายุ พบว่าประเทศไทยกำลังจะเข้าสู่สังคมสูงอายุ โดยประชากรวัยสูงอายุจะเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ ๓๖% ใน ๓๐ ปีข้างหน้า หากไม่สามารถหลุดพ้นกับดักรายได้ปานกลางได้ทัน ไทยจะกลายเป็นประเทศแรกๆ ในเอเชียที่ “แก่ก่อนรวย” และ “แก่โดยไม่มีสวัสดิการเพียงพอ” เพราะกองทุนประกันสังคมจะมีปัญหาจนถึงขั้นล้มละลายในประมาณปี ๒๐๔๕ หากไม่มีการปฏิรูปอย่างทันการณ

เพื่อแก้ไขปัญหาในการพัฒนาคนไทย คณะผู้ศึกษาจึงได้กำหนด วิสัยทัศน์ เป้าหมาย ตัวชี้วัดสำคัญ ในการบูรณาการภาครัฐเพื่อการพัฒนาคนไทยอย่างยั่งยืน โดยมีวิสัยทัศน์คือ “คนไทยมีคุณภาพคู่คุณธรรม” และมีเป้าหมายคือ “คนไทยทุกคนเป็นคนที่มีความและมีคุณธรรม มีสุขภาพดี รายได้ดี สังคมดี สิ่งแวดล้อมดี” โดยมีตัวชี้วัดคือ “ดัชนีการพัฒนามนุษย์ของประเทศไทยเป็นอันดับหนึ่งของประเทศในกลุ่มอาเซียนใน ค.ศ. ๒๐๓๕”

ข้อเสนอในการบูรณาการภาครัฐเพื่อการพัฒนาคนไทยอย่างยั่งยืนในการศึกษาคั้งนี้ อยู่ภายใต้กรอบการบูรณาการระหว่างหน่วยราชการภาครัฐทั้ง ๒๐ กระทรวงตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ โดยมีข้อเสนอในการสร้างจิตสำนึก ค่านิยมร่วม เพื่อนำสู่อุปนิสัยที่พึงประสงค์ โดยให้หน่วยงานภาครัฐบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลเพื่อเป็นต้นแบบให้แก่สังคม โดยมีจุดมุ่งหมายร่วมกันแก้ไขและรับผิดชอบต่อปัญหาการทุจริตและประพฤติมิชอบภาครัฐ พร้อมทั้งบูรณาการงานของแต่ละกระทรวงเพื่อพัฒนาคนไทยทุกช่วงวัย ตั้งแต่ขณะปฏิสนธิในครรภ์มารดา จนคลอดเป็นทารก เต็บโตเป็นเด็ก เยาวชนที่มีคุณภาพพร้อมเข้าสู่วัยทำงาน เป็นกำลังหลักในการพัฒนาสร้างรายได้ประชาชาติที่สูงขึ้น และเมื่อสูงวัยก็สามารถมีชีวิตที่สุขสงบ มีเงินพอที่จะดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพ และมีสุขภาพดีมีอายุที่ยืนยาว

กิตติกรรมประกาศ

รายงานการศึกษาเรื่อง แนวคิดทั่วไปในการบูรณาการภาครัฐเพื่อการพัฒนาคนไทยอย่างยั่งยืน ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงลงได้ด้วยความสามารถของอาจารย์ที่ปรึกษาทุกท่านได้แก่ คุณหญิง กษมา วรวรรณ ณ อยุธยา อาจารย์พงศ์ไพยม วาศุภติ อาจารย์จุฑาทวีช อินทรสุขศรี อาจารย์สีมา สีมานันท์ อาจารย์ถวิล เปลี่ยนศรี อาจารย์ศรีพนม บุนนาค และ อาจารย์ชาญวิทย์ ไกรฤกษ์ ที่ได้กรุณาได้ให้ข้อคิดเห็น คำแนะนำ และความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อการจัดทำรายงานฉบับนี้ นอกจากนี้ยังได้รับคำแนะนำที่เป็นประโยชน์ในการจัดทำรายงานจาก หม่อมหลวง พัชรภากร เทวกุล รองเลขาธิการ ก.พ. จึงขอขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่านมา ณ ที่นี้

สุดท้ายนี้ ขอขอบคุณผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ของสถาบันพัฒนาราชการพลเรือน สำนักงาน ก.พ. ที่มีส่วนร่วมสนับสนุนในการจัดทำรายงานครั้งนี้ โดยได้ช่วยดูแล ประสานงาน และอำนวยความสะดวกตลอดระยะเวลาในการศึกษาของ นบส. ๒ รุ่นที่ ๗ ตลอดจนขอขอบคุณ สำนักงาน ก.พ. ที่ได้จัดหลักสูตรอันมีคุณค่านี้ ทำให้คณะนักศึกษาได้มีโอกาสศึกษาร่วมกัน ทำให้ได้เรียนรู้การทำงานร่วมกันและได้รับองค์ความรู้ต่างๆ อันมีคุณค่าและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาหน่วยงาน หวังว่ารายงานฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เพื่อบูรณาการในการพัฒนาคนไทยและประเทศไทยอย่างที่ยั่งยืนต่อไป

นบส. ๒ รุ่นที่ ๗

มิถุนายน ๒๕๕๘

บทที่ ๑ ความเป็นมา

นับตั้งแต่ประเทศไทยเริ่มใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับแรกเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๔ ผลของการพัฒนาในระยะ ๕๔ ปีที่ผ่านมาสรุปได้ว่า ประสบผลสำเร็จเป็นที่น่าพอใจในหลายๆ เรื่อง แต่ในขณะเดียวกัน ก็ยังมีปัญหาอีกหลายประการที่ยังไม่ได้รับการแก้ไข เช่น ปัญหาด้านสังคมและความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หรืออยู่ในสภาพที่เรียกว่า “เศรษฐกิจดี สังคมมีปัญหา การพัฒนาไม่ยั่งยืน” ปัญหาในการพัฒนาคนไทยให้มีคุณภาพ มีการศึกษาดี สุขภาพดีและมีอาชีพที่สร้างรายได้ที่ดี และปัญหาดังกล่าวหากปล่อยไว้ จะส่งผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศได้ในระยะยาวและผลสุดท้ายจะกระทบต่อคุณภาพชีวิตของคนไทยในภาพรวม

การวางแผนและการพัฒนาในระยะที่ผ่านมา ยังขาดการกำหนดเป้าหมายหรือจุดหมายของประเทศ ในระยะยาว ทำให้ต่างฝ่ายต่างดำเนินการ ไม่ได้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การพัฒนาในระยะที่ผ่านมามุ่งเน้นเฉพาะการเร่งรัดความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเป็นสำคัญ ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศจึงมุ่งเน้นที่จะขยายการผลิตด้านอุตสาหกรรมและส่งเสริมการส่งออก โดยใช้ ความได้เปรียบทางทรัพยากรธรรมชาติที่มีอย่างเหลือเฟือและแรงงานที่มีค่าจ้างต่ำเป็นปัจจัยหลักในการขยายตัวทางเศรษฐกิจ โดยไม่ได้คำนึงถึงผลกระทบต่อคนและคุณค่าของความเป็นมนุษย์ของคนไทยเท่าที่ควร การพัฒนาที่เน้นแต่ความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอาจเหมาะสมหรือสอดคล้องกับสถานการณ์ของประเทศในขณะนั้น แต่อย่างไรก็ตามอัตราความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและความเจริญก้าวหน้าทางวัตถุที่มีมากขึ้น ไม่ได้หมายความว่า คนไทยและสังคมไทยจะมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นอย่างทั่วถึงเพราะในขณะที่เศรษฐกิจก้าวหน้า รายได้ประเทศที่สูงขึ้นแต่วิถีชีวิตที่เรียบง่ายและดีงามของสังคมไทยก็เริ่มหายไป ความมั่นคงของครอบครัวและชุมชนเริ่มลดน้อยลงพร้อมกับความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มากยิ่งขึ้น ปัญหาสังคมในด้านต่างๆ ขยายตัวและทวีความรุนแรงยิ่งขึ้นทั้งปัญหาเรื่องยาเสพติด ปัญหาการตั้งครม.ในวัยรุ่น ปัญหาอาชญากรรม ปัญหาความแตกแยกของคนไทย และสังคมไทยที่เกิดจากการเมืองที่ไม่มีธรรมาภิบาล

การพัฒนาประเทศไทยในระยะต่อไปจึงควรเน้นให้คนเป็นศูนย์กลางหรือให้คนไทยทุกคน ทุกช่วงวัยเป็นเป้าหมายในการพัฒนา เพราะคนเท่านั้นที่เป็นปัจจัยชี้ขาดถึงความสำเร็จของการพัฒนาในทุกเรื่อง การพัฒนาเศรษฐกิจช่วยทำให้คนมีความสุขและมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นบ้างในบางส่วนเท่านั้น ไม่ใช่เป้าหมายสุดท้ายของการพัฒนาอีกต่อไป รวมทั้งปรับเปลี่ยนวิธีการวางแผน จากการวางแผนแบบแยกส่วนรายสาขาเศรษฐกิจหรือสังคมที่ขาดการบูรณาการ ขาดความเชื่อมโยงข้อมูลและเป้าหมายร่วมกัน มาเป็นการพัฒนาแบบรวมส่วนหรือบูรณาการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งมุ่งเน้นที่จะให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศทุกขั้นตอนตั้งแต่ต้นจนจบ คือ ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมติดตามผล ร่วมปรับปรุงวิธีการดำเนินงาน และร่วมได้รับประโยชน์จากการพัฒนา

การพัฒนา ที่เน้นให้คนไทยเป็นศูนย์กลาง หรือเป้าหมายสุดท้ายของการพัฒนา เรียกอีกนัยหนึ่งก็คือ เป็นการพัฒนาของคนไทย โดยคนไทย และเพื่อคนไทย ซึ่งจะทำให้การพัฒนาประเทศไทยก้าวเข้าสู่การพัฒนาที่พึงปรารถนาในระยะยาว คือ เศรษฐกิจดี สังคม ไม่มีปัญหา และการพัฒนายั่งยืน

การพัฒนาเพื่อให้คนไทยส่วนใหญ่มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นหรืออยู่ดีมีสุข จะต้องปรับเปลี่ยนวิธีการพัฒนา หรือยุทธศาสตร์การพัฒนาใหม่ โดยจะต้องทำการพัฒนาคนไทยทุกช่วงวัย ตั้งแต่ขณะปฏิสนธิในครรภ์มารดา จนตลอดเป็นทารก เติบโตเป็นเด็ก เยาวชนที่มีคุณภาพ พร้อมเข้าสู่วัยทำงาน เป็นกำลังหลักในการพัฒนาสร้างรายได้ ประชาชาติที่สูงขึ้น และเมื่อสูงวัยก็สามารถมีชีวิตที่สุขสงบ มีเงินพอที่จะดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพ และมีสุขภาพดี มีอายุที่ยืนยาว

การพัฒนาคนไทยทุกช่วงวัย ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ และสติปัญญาจะทำให้คนไทยเป็นคนที่มีความรู้ มีความสามารถ สามารถกำหนดทิศทางการพัฒนา รู้จักตัวเอง รู้เท่าทันโลก มีศักยภาพที่จะปรับตัวเองให้อยู่ในสังคมอย่างมีคุณค่าตลอดทุกช่วงวัยของชีวิต ควบคู่กับพัฒนาสภาพแวดล้อมรอบตัวทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม การบริหารจัดการ ฯลฯ ให้เอื้อต่อการพัฒนาคนไทยอย่างยั่งยืนต่อไป

ในระยะของเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๐ ปัจจุบันที่เป็นอุปสรรคในการพัฒนา ได้แก่ ความสมานฉันท์ในสังคม สภาพแวดล้อมและระบบนิเวศความสมดุล ความเสี่ยงจากปัญหาเสพติดที่สูงขึ้น รวมถึงสุขภาพของคนไทยลดลงจากคุณภาพการศึกษาที่เป็น จึงต้องให้ความสำคัญต่อเนื่องกับการพัฒนาคุณภาพคนและสังคม การสร้างความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และความโปร่งใสในการบริหารจัดการภาครัฐ รวมทั้งการสนับสนุนให้เกิดการแข่งขันที่เป็นธรรมและการกระจายผลประโยชน์จากการพัฒนา เพื่อลดความเหลื่อมล้ำในสังคมไทย

จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ.๒๕๕๕-๒๕๕๙) พบว่าประเทศไทยและคนไทยมีความเสี่ยงในหลายเรื่อง ได้แก่

- การบริหารภาครัฐอ่อนแอ ไม่สามารถขับเคลื่อนการบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ อำนาจอรัฐถูกใช้เพื่อผลประโยชน์ของคนบางกลุ่ม ความสัมพันธ์ระหว่างภาครัฐกับภาคประชาชนและระหว่างประชาชนกับประชาชนในบางพื้นที่มีช่องว่างมากขึ้น ประชาชนมีส่วนร่วมในการให้ข้อคิดเห็นแต่การมีส่วนร่วมตัดสินใจในระดับนโยบายมีน้อย เจ้าหน้าที่รัฐย่อหย่อนในการปฏิบัติตามหน้าที่ การบังคับใช้กฎหมายไม่จริงจัง ขณะที่ดัชนีภาพลักษณ์การคอร์รัปชันชี้ให้เห็นว่ายังคงมีการทุจริตประพหลุติมิชอบและไม่โปร่งใส นำไปสู่ความเหลื่อมล้ำและไม่เป็นธรรมในมิติเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ส่งผลกระทบต่อความเชื่อถือของต่างชาติที่มีต่อประเทศไทย

- โครงสร้างทางเศรษฐกิจไม่สามารถรองรับการเจริญเติบโตอย่างยั่งยืน เศรษฐกิจไทยยังคงพึ่งพาเศรษฐกิจภายนอกประเทศ ทั้งการส่งออกสินค้า การลงทุน และการนำเข้าพลังงานจากต่างประเทศ จึงอ่อนไหวต่อความผันผวนของเศรษฐกิจโลกและปัจจัยแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป ประชาชนระดับฐานรากซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในภาคเกษตรมีรายได้น้อย เมื่อเทียบกับนอกภาคเกษตร ประสบความยากจนและมีปัญหาหนี้สินเป็นปัจจัยบั่นทอนความเข้มแข็งของเศรษฐกิจไทย

- โครงสร้างประชากรที่มีวัยสูงอายุเพิ่มขึ้น ขณะที่ประชากรวัยเด็กและวัยแรงงานลดลง ประเทศไทยจะเป็นสังคมผู้สูงอายุอย่างสมบูรณ์ในปี ๒๕๖๘ ขณะที่สัดส่วนประชากรวัยเด็กและวัยแรงงานลดลงอย่างต่อเนื่องในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ อาจกระทบต่อความต้องการแรงงานในระบบเศรษฐกิจในอนาคต ภาครัฐและครัวเรือนจะมีภาระค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นในการดูแลและพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในด้านต่างๆ ส่งผลกระทบต่อภาระงบประมาณของภาครัฐ และค่าใช้จ่ายของครัวเรือนในการดูแลสุขภาพอนามัย และการจัดสวัสดิการทางสังคม

- ค่านิยมที่ดั่งงามเสื่อมถอยและประเพณีดั้งเดิมถูกบิดเบือน เนื่องด้วยการเปลี่ยนแปลงภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ ส่งผลให้สังคมไทยมีความเป็นวัตถุนิยม ให้ความสำคัญกับศีลธรรมและวัฒนธรรมที่ดั่งงามลดลง ทั้งการดำรงชีวิตประจำวัน การใช้ชีวิตและความสัมพันธ์กับผู้อื่น มุ่งหารายได้เพื่อสนองความต้องการบริโภค การช่วยเหลือเกื้อกูลกันลดลง ความมีน้ำใจลดลง แก่งแย่ง เอารัดเอาเปรียบกันขาดความสามัคคี ไม่เคารพสิทธิผู้อื่น และขาดการยึดถือประโยชน์ส่วนรวม

- ทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อมของประเทศไทยมีแนวโน้มเสื่อมโทรมรุนแรง จากการเปลี่ยนแปลงทั้งในด้านกายภาพ การใช้ประโยชน์ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศส่งผลให้สถานการณ์และแนวโน้มความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทวีความรุนแรง โดยเฉพาะน้ำท่วม ภัยแล้ง การใช้ทรัพยากรอย่างสิ้นเปลือง ไม่คุ้มค่า และปริมาณของเสียที่เพิ่มขึ้น นำไปสู่ความเสี่ยงต่อการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ รวมไปถึงการกัดเซาะชายฝั่งอย่างต่อเนื่อง ขณะที่ภัยพิบัติจะเกิดขึ้นบ่อยครั้ง กระทบต่อฐานการผลิตภาคเกษตร ความมั่นคงด้านอาหาร พลังงาน สุขภาวะและคุณภาพชีวิตของประชาชน

- ประเทศไทยยังคงมีความเสี่ยงด้านความมั่นคง ทั้งที่มาจากปัญหาการก่อความไม่สงบในประเทศ ปัญหาการก่อการร้าย วิกฤตเศรษฐกิจและการแข่งขันด้านต่างๆ ในเวทีระหว่างประเทศรวมทั้งภัยพิบัติที่เกิดจากมนุษย์และธรรมชาติมีความรุนแรงและผลกระทบสูง เป็นประเด็นท้าทายต่อการบริหารจัดการความเสี่ยง ทั้งการบริหารวิกฤต การเตรียมความพร้อมเพื่อตอบสนองอย่างฉับไวและการบริหารจัดการในภาวะฉุกเฉิน รวมทั้งการเสริมสร้างศักยภาพของประเทศไทยให้มีความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและสามารถแข่งขันได้ในเวทีโลกอย่างต่อเนื่อง

บทที่ ๒

หลักการ แนวคิดที่เกี่ยวข้องและกรอบแนวคิด

๒.๑ เศรษฐกิจพอเพียงและปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

“เศรษฐกิจพอเพียง” เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชทานพระราชดำริชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยมาโดยตลอดนานกว่า ๒๕ ปี ตั้งแต่ก่อนเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ และเมื่อภายหลังได้ทรงเน้นย้ำแนวทางการแก้ไขเพื่อให้รอดพ้น และสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน ภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลงต่างๆ

เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกๆระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจ เพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควร ต่อการกระทบใดๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในภายนอก ทั้งนี้ จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่ง ในการนำวิชาการต่างๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการ ทุกขั้นตอน และขณะเดียวกัน จะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจในทุกระดับ ให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติ ปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี

ความหมายของเศรษฐกิจพอเพียง จึงประกอบด้วยคุณสมบัติ ดังนี้

๑. ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไป โดยไม่เบียดเบียนตนเอง และผู้อื่น เช่น การผลิตและการบริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณ

๒. ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับความพอเพียงนั้น จะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้นๆ อย่างรอบคอบ

๓. ภูมิคุ้มกัน หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ ที่จะเกิดขึ้น โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่างๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต

โดยมี เงื่อนไข ของการตัดสินใจและดำเนินกิจกรรมต่างๆ ให้อยู่ในระดับพอเพียง ๒ ประการ ดังนี้

๑. เงื่อนไขความรู้ ประกอบด้วย ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผนและความระมัดระวังในการปฏิบัติ

๒. เงื่อนไขคุณธรรม ที่จะต้องเสริมสร้าง ประกอบด้วย มีความตระหนักใน คุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริตและมีความอดทน มีความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต

๒.๒ การเปรียบเทียบยุทธศาสตร์การพัฒนาคอนไทยในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๘ - ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๔๐ - ๒๕๕๙)

๒.๒.๑ การพัฒนาคอนไทยในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๘ (พ.ศ. ๒๕๔๐ - ๒๕๔๔)

การพัฒนาประเทศไทยในระยะที่ผ่านมามุ่งเน้นการพัฒนาเศรษฐกิจโดยใช้คนเป็นเครื่องมือหรือปัจจัยในการผลิตเพื่อสนองความต้องการการพัฒนาให้เกิดความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ โดยยังไม่ได้คำนึงถึงคุณค่าของความเป็นมนุษย์และการพัฒนาศักยภาพของคนให้มีความรู้ความสามารถ มีทักษะในการประกอบอาชีพ และสามารถปรับตัวให้อยู่ในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ดังนั้นแม้ว่าประเทศไทยจะประสบความสำเร็จในการบรรลุเป้าหมายด้านการขยายตัวทางเศรษฐกิจเป็นอย่างดี แต่ผลของการพัฒนาได้ก่อให้เกิดปัญหาที่สำคัญหลายประการ โดยเฉพาะปัญหาการกระจายรายได้ ปัญหาความเสื่อมโทรมของสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ และปัญหาด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ซึ่งส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของคนไทยและการพัฒนาประเทศในระยะยาว

การพัฒนาศักยภาพของคนที่ยังปรารถนา จะต้องพัฒนาให้คนทุกคนได้รับการพัฒนาตามศักยภาพอย่างเต็มที่ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ ปัญญาและทักษะฝีมือ เพื่อให้คนเป็นคนดี มีคุณธรรม มีสุขภาพพลานามัยที่ดี และมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนมีจิตสำนึกและมีบทบาทในการดูแลอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมที่ดีงาม ทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น ซึ่งจะช่วยให้การพัฒนาประเทศมีความสมดุลยั่งยืนบนพื้นฐานของความเป็นไทย

ยุทธศาสตร์การพัฒนาศักยภาพของคนไทยในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๘

การที่จะพัฒนาศักยภาพของคนทุกคนให้สามารถปรับตัวและดำรงชีวิตได้อย่างปกติสุข และมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศได้อย่างยั่งยืนนั้น จะประกอบด้วยยุทธศาสตร์ในการพัฒนา ๕ ยุทธศาสตร์ ได้แก่

๑. **โครงสร้างและการกระจายตัวของประชากร** โดยการสนับสนุนให้คนไทยมีขนาดครอบครัวที่เหมาะสม และส่งเสริมให้มีการกระจายตัวของประชากรที่สอดคล้องกับศักยภาพและโอกาสการพัฒนาในพื้นที่

๒. **การพัฒนาศักยภาพของคนด้านจิตใจ** โดยการพัฒนาศักยภาพด้านจิตใจของคนทุกกลุ่มให้สามารถปรับเอาหลักศาสนา มาประพฤติและเป็นแนวปฏิบัติในการดำเนินชีวิตของตน และการพัฒนาสภาพแวดล้อมของสังคมให้เอื้อต่อการพัฒนาจิตใจ รวมทั้งการบริหารจัดการเพื่อให้ทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาจิตใจมากขึ้น

๓. **การพัฒนาสติปัญญา ทักษะ และฝีมือแรงงาน** โดยการเตรียมความพร้อมเด็กปฐมวัย การปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ทั้งในกระบวนการเรียนการสอนการปฏิรูประบบการผลิตและพัฒนาครูและการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่และระบบสารสนเทศมาใช้ ตลอดจนการพัฒนาคุณภาพในทุกระดับการศึกษาและเพิ่มศักยภาพกำลังแรงงานเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ รวมทั้งการปรับปรุงประสิทธิภาพการจัดการศึกษาและฝึกอบรม

๔. **การพัฒนาสุขภาพและพลานามัย** โดยการพัฒนาศักยภาพของคนในด้านการส่งเสริมสุขภาพ ป้องกันโรค และดูแลรักษาเบื้องต้นทั้งของตนเอง ครอบครัวและชุมชน การเพิ่มประสิทธิภาพ คุณภาพและการเข้าถึงบริการด้านสาธารณสุข การผลิตและกระจายบุคลากร การพัฒนาระบบการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเอดส์ การพัฒนาสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการมีสุขภาพที่ดี รวมทั้งการปฏิรูประบบบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพ

๕. การพัฒนาประชากรกลุ่มผู้ด้อยโอกาส โดยการพัฒนาศักยภาพของกลุ่มเด็กที่อยู่ในภาวะยากลำบาก เด็กและสตรีที่อยู่ในธุรกิจบริการทางเพศและถูกประทุษร้ายทารุณต่างๆ รวมทั้งสตรีที่ถูกเลือกปฏิบัติและมีอคติทางเพศคนพิการผู้สูงอายุที่ยากจนไม่มีญาติหรือผู้เลี้ยงดู คนยากจนทั้งในเมืองและชนบท ผู้ถูกคุมประพฤติและผู้ต้องขัง และกลุ่มคนไทยต่างวัฒนธรรม ให้สามารถดำรงชีวิตได้อย่างสมศักดิ์ศรี และมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศมากขึ้น

๒.๒.๒ การพัฒนาคนไทยในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๙ (พ.ศ. ๒๕๔๕ - ๒๕๔๙)

ยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพคนและการคุ้มครองทางสังคมให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนไทยทุกคนให้มีคุณภาพ มีสุขภาพแข็งแรง เป็นคนเก่ง คนดี มีระเบียบวินัย รู้หน้าที่ มีความซื่อสัตย์สุจริต รับผิดชอบต่อสังคมส่วนรวมและมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น การเสริมสร้างความเข้มแข็งของกลไกทางสังคมทุกระดับ โดยเฉพาะสถาบันครอบครัว องค์กรทางศาสนา องค์กรส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน สื่อมวลชนและประชาชน เพื่อให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาหลังปัญญา ศีลธรรมและวัฒนธรรมของคนไทย รวมทั้งพัฒนาการบริหารจัดการหลักประกันทางสังคมที่มีอยู่ให้มีประสิทธิภาพครอบคลุมประชาชนทุกคนและพัฒนาระบบโครงข่ายการคุ้มครองทางสังคมเพื่อช่วยเหลือกลุ่มคนยากจนและผู้ด้อยโอกาสให้สามารถดำรงชีวิตได้อย่างเหมาะสมและพึ่งตนเองได้ในระยะยาว ตลอดจนเสริมสร้างสภาพแวดล้อมและพัฒนากลไกที่ทำให้ประชาชนมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน โดยเฉพาะการแก้ไขปัญหายาเสพติดและปัญหาอาชญากรรม

แนวทางในการพัฒนาเพื่อให้คนไทยทุกคนได้รับการพัฒนาศักยภาพทุกด้าน มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและเกิดความสงบสุขในสังคม แนวทางการพัฒนาในระยะ ๕ ปีของแผนต้องให้ความสำคัญกับการสร้างระบบสุขภาพที่ทำให้ประชาชนสามารถเข้าถึงบริการที่มีคุณภาพได้อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม การพัฒนาคุณภาพครูอาจารย์ที่มีอยู่ควบคู่กับการปรับกระบวนการเรียนการสอน เพื่อให้ได้ครูที่มีคุณภาพและคุณธรรม การปรับหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนปฏิบัติได้จริงและสามารถที่จะเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต การผลิตกำลังคนและฝึกอบรมทักษะฝีมือแรงงานให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของตลาดแรงงาน เทคโนโลยีสมัยใหม่ และพร้อมเข้าสู่เศรษฐกิจยุคใหม่ การคุ้มครองแรงงานทั้งในและนอกระบบ และส่งเสริมให้องค์การบริหารส่วนตำบลและชุมชนจัดสวัสดิการสังคมให้ครอบคลุมกลุ่มคนยากจนและผู้ด้อยโอกาส รวมทั้งการใช้มาตรการป้องกันแก้ไขและปราบปรามปัญหายาเสพติดให้เหมาะสมกับแต่ละกลุ่มเป้าหมาย ตลอดจนการปลูกจิตสำนึกความรักชาติและความเป็นไทยอย่างกว้างขวางและจริงจัง โดยมีแนวทางการพัฒนาตามลำดับความสำคัญ ดังนี้

๑. การพัฒนาคนให้มีคุณภาพและรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง โดยพัฒนาให้ประชาชนสามารถสร้างเสริมสุขภาพด้วยตนเองภายใต้ระบบสุขภาพที่มีความหลากหลายเป็นองค์รวม มีคุณภาพ ประสิทธิภาพและเป็นธรรม มีการปฏิรูปการศึกษา การเรียนรู้ตลอดชีวิต การฝึกอบรมและพัฒนาทักษะที่ทำให้คนไทยทุกคนได้รับการพัฒนาอย่างสมดุลทั้งด้านคุณธรรม วิชาการ คุณภาพและมาตรฐานฝีมือแรงงาน รวมทั้งตระหนักในความสำคัญที่จะพัฒนาตนเองให้เต็มตามศักยภาพ โดยให้ความสำคัญกับ *การปฏิรูประบบสุขภาพ* โดย ส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรคทั้งด้านร่างกายและจิตใจ โดยให้ประชาชนมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพให้เหมาะสม โดยเฉพาะมีการบริโภคที่ถูกต้องและมีการออกกำลังกายสม่ำเสมอ มีการพัฒนาสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยและสถานที่ทำงานให้ถูกสุขลักษณะ รวมทั้งมีการใช้อุปกรณ์ป้องกันเพื่อลดความเสี่ยงต่ออันตรายจากการทำงาน ตลอดจนมีการให้

ความรู้และควบคุมการใช้สารพิษ สารอันตรายอย่างถูกวิธี ไม่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ปรับปรุงและพัฒนาระบบประกันสุขภาพให้มีประสิทธิภาพ เป็นธรรมและครอบคลุมกลุ่มผู้ด้อยโอกาส ควบคู่กับการสร้างความตระหนักและแรงจูงใจทั้งระดับบุคคลและองค์กรที่นำไปสู่การส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรคในระบบประกันสุขภาพ ส่งเสริมการคุ้มครองผู้บริโภคโดยการสร้างและพัฒนาระบบการให้ข้อมูลข่าวสารด้านสุขภาพที่ประชาชนทุกคนสามารถเข้าถึงได้สะดวก โดยเฉพาะในเรื่องผลิตภัณฑ์เสริมสุขภาพ การใช้จ่าย เทคโนโลยี ราคาของสินค้าและบริการ ควบคู่ไปกับการพัฒนากลไกการมีส่วนร่วมของประชาชน อาสาสมัคร องค์กรพัฒนาเอกชน ภาคธุรกิจเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและสื่อมวลชน พัฒนาคุณภาพบริการด้านสุขภาพ โดยส่งเสริมการพัฒนาและรับรองคุณภาพสถานพยาบาลทั้งภาครัฐและเอกชนให้ครอบคลุมเพิ่มขึ้น รวมทั้งสนับสนุนให้สถานพยาบาลมีบริการส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรคในชุมชน และมีระบบการส่งต่อผู้ป่วยฉุกเฉินที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น พัฒนาแพทย์ทางเลือก แพทย์แผนไทยและสมุนไพรไทยให้ได้มาตรฐานทางการแพทย์ รวมทั้งให้มีการฝึกอบรมถ่ายทอดความรู้แก่บุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุข

๒. **การปฏิรูปการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต** โดยปฏิรูปกระบวนการพัฒนาครูที่มีอยู่ควบคู่กับการปรับปรุงกระบวนการผลิตครูเพื่อให้ได้คนดี คนเก่ง มาเป็นครู โดยพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ควบคู่ไปกับการพัฒนาวิชาการและทักษะในการถ่ายทอดความรู้ที่มีระบบการประกันคุณภาพที่ได้มาตรฐานทุกขั้นตอน พร้อมทั้งสนับสนุนให้ครูพัฒนาตนเองให้รู้เท่าทันความก้าวหน้าทางวิทยาการอย่างต่อเนื่อง จัดให้มีระบบและกลไกส่งเสริมให้ครูที่มีผลงานดีเด่นด้านการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและเรียนรู้อย่างมีความสุข และครูภูมิปัญญาไทยที่ได้รับการยกย่องเชิดชูและมีกองทุนสนับสนุนให้สามารถขยายผลงานได้อย่างกว้างขวางและต่อเนื่อง เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจและกำหนดแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจนเกี่ยวกับการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสำคัญที่สุด ได้ทดลองปฏิบัติจริง เพื่อให้ผู้เรียนเลือกเรียนตามความถนัดและความสนใจสามารถแสวงหาและสร้างความรู้ด้วยตนเองที่นำไปสู่การรู้จักคิด วิเคราะห์ กลั่นกรองเลือกรับข้อมูลข่าวสารและวัฒนธรรมใหม่ๆ อย่างรู้เท่าทัน ควบคู่กับการปรับปรุงวิธีการสอบและการวัดผลให้สะท้อนถึงความรู้ ความเข้าใจ และสติปัญญาของนักเรียนนักศึกษา ปรับปรุงการจัดหลักสูตรให้มีความหลากหลาย ยืดหยุ่น สามารถปรับให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น โดยเพิ่มเนื้อหาสาระที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ เช่น ภาษาต่างประเทศ เทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นต้น รวมทั้งเนื้อหาสาระทางด้านศีลธรรม วัฒนธรรม และประวัติศาสตร์อย่างจริงจัง สนับสนุนให้ครอบครัว ชุมชน องค์กรพัฒนาเอกชน และสถาบันทางศาสนามีบทบาทในการจัดการศึกษามากขึ้น เพื่อสร้างทางเลือกที่มีความสอดคล้องกับศักยภาพ และความพร้อมของผู้เรียนในแต่ละพื้นที่และกลุ่มเป้าหมายได้อย่างหลากหลายและเหมาะสม ปรับปรุงกระบวนการเรียนรู้ทางวิทยาศาสตร์และเสริมสร้างพื้นฐานความคิดตามหลักวิทยาศาสตร์ทั้งในและนอกระบบโรงเรียนควบคู่กับการจัดให้มีแหล่งเรียนรู้เพียงพอ เพื่อให้นักเรียนและประชาชนมีวิถีคิดอย่างมีเหตุผล ซึ่งจะนำไปสู่การยกระดับการพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีรวมทั้งการแก้ไขปัญหาสังคม ใช้สื่อเพื่อการศึกษาทุกรูปแบบให้กระจายสู่ประชาชนทุกกลุ่มเป้าหมาย โดยเฉพาะกลุ่มผู้ด้อยโอกาส เช่น คนพิการ คนที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกล เป็นต้น รวมทั้งการพัฒนาาระบบเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศที่เชื่อมโยงกับแหล่งเรียนรู้ต่างๆ) ผลิตและพัฒนาบุคลากรและนักวิจัย โดยเฉพาะในสาขาที่มีศักยภาพสูงและมีความจำเป็นต่อการพัฒนาประเทศ เช่น การเกษตรและอุตสาหกรรม การเกษตร การแพทย์และสาธารณสุข พลังงาน เทคโนโลยีชีวภาพ และเทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นต้น

เสริมสร้างความพร้อมของสถาบันการศึกษาและฝึกอบรมทั้งในด้านโครงสร้างการบริหารจัดการ ด้านระบบการเรียนการสอนและหลักสูตร และด้านบุคลากรให้ได้มาตรฐานและเป็นสากลมากขึ้น เพื่อสนับสนุนบทบาทของประเทศในการเป็นศูนย์กลางการศึกษาและวิทยาการของภูมิภาค

๓. การเตรียมความพร้อมและยกระดับทักษะฝีมือคนไทยให้มีคุณภาพได้มาตรฐานและสอดคล้องกับโครงสร้างการผลิตและเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไป โดยผลิตและพัฒนากำลังคนระดับกลาง โดยผสมผสานภูมิปัญญา ท้องถิ่น ทักษะชีวิต กับความรู้พื้นฐาน เช่น ภาษา คณิตศาสตร์ คอมพิวเตอร์ การจัดการ เป็นต้น รวมทั้งให้มีบริการทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานที่หลากหลายและทั่วถึง สร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษาและฝึกอบรมกับสถานประกอบการทั้งในประเทศและที่ต่างชาติเข้ามาลงทุนในการแลกเปลี่ยนทรัพยากร การประสานพัฒนาทักษะฝีมือแรงงาน รวมทั้งการแลกเปลี่ยนข้อมูลสารสนเทศเพื่อประโยชน์ในการปรับหลักสูตร และการกำหนดเป้าหมายการผลิตกำลังคนให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน

สนับสนุนและเปิดโอกาสให้มีการนำประสบการณ์ในการทำงานมาเทียบโอนเพื่อเข้ารับการศึกษาคือต่อในระดับที่สูงขึ้น และส่งเสริมให้มีการพัฒนาระบบคุณวุฒิวิชาชีพที่เน้นสมรรถนะในการปฏิบัติงาน ควบคู่กับการส่งเสริมให้แรงงานในสถานประกอบการมีพื้นฐานการศึกษาไม่ต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนต้น ส่งเสริมให้ภาครัฐและเอกชนร่วมมือกันจัดการฝึกอบรมเพิ่มเติมให้กับผู้ที่กำลังทำงานอยู่ในสถานประกอบการในสาขาต่างๆ เพื่อเพิ่มศักยภาพให้แรงงานมีผลิตภาพสูงขึ้น มีทักษะทันต่อการเปลี่ยนแปลงของการค้าเสรี และนำไปสู่การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ส่งเสริมให้ภาครัฐและเอกชนทำการวิจัยและพัฒนาเพื่อให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ๆ มาพัฒนาการเรียนและการฝึกอบรมที่สอดคล้องกับเศรษฐกิจยุคใหม่และการพัฒนาเทคโนโลยีในอนาคตบนพื้นฐานการพึ่งตนเอง **การส่งเสริมให้คนมีงานทำ** โดยมุ่งสร้างอาชีพแก่แรงงานให้สามารถประกอบอาชีพส่วนตัวและเป็นผู้ประกอบการขนาดเล็ก กระจายโอกาสการมีงานทำในทุกๆ พื้นที่ทั่วประเทศ ส่งเสริมการจ้างงานนอกภาคเกษตร และส่งเสริมให้เกิดการจ้างงานในต่างประเทศเป็นการขยายตลาดแรงงานใหม่ๆ ให้แก่แรงงานไทย ควบคู่ไปกับการพัฒนาระบบข้อมูลข่าวสารตลาดแรงงานและตัวชี้วัดด้านแรงงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยให้ความสำคัญกับ **สร้างผู้ประกอบการอาชีพส่วนตัวและผู้ประกอบการขนาดเล็ก** โดยส่งเสริมให้ผู้ที่ตกงานและผู้ว่างงานโดยเฉพาะผู้ที่สำเร็จอาชีวศึกษาหรืออุดมศึกษามีความรู้ในการประกอบอาชีพส่วนตัวหรือธุรกิจขนาดเล็ก โดยให้การฝึกอบรมเพิ่มความรู้ด้านเทคนิคการทำธุรกิจ การเงิน การตลาด การจัดการ แหล่งเงินทุน และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพิ่มทักษะความรู้ความสามารถแก่ผู้ประกอบการอาชีพอิสระ ตลอดจนแรงงานที่อยู่ในตลาดแรงงานที่มีฝีมือและกึ่งฝีมือให้สามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมและเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลง สนับสนุนแหล่งเงินทุนเพื่อประกอบอาชีพทั้งในภาคเกษตรและนอกภาคเกษตรให้กว้างขวางยิ่งขึ้น รวมทั้งส่งเสริมให้ชุมชนรวมกันจัดตั้งกองทุนหรือสหกรณ์ สนับสนุนให้แรงงานไทยทำงานในภาคการผลิตที่ขาดแคลนแรงงาน โดยกำหนดมาตรการจูงใจให้มีการจ้างแรงงานไทยเพิ่มขึ้น ควบคู่กับการจัดระบบการทำงานของแรงงานต่างด้าวให้เป็นไปตามกฎหมาย ความมั่นคงของประเทศ และการมีงานทำของแรงงานไทย โดยคำนึงถึงข้อผูกพันระหว่างประเทศ **กระจายโอกาสการมีงานทำ** โดย ขยายการจ้างงานนอกภาคเกษตร โดยส่งเสริมการฝึกอาชีพที่เหมาะสมในแต่ละพื้นที่และตามศักยภาพให้แก่เกษตรกร และกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร โดยเฉพาะพื้นที่นอกเขตชลประทาน สร้างโอกาสการจ้างงานเพิ่มขึ้นโดยเฉพาะในกลุ่มผู้มีรายได้น้อยและกลุ่มยากจน โดยกระตุ้นให้เกิดการลงทุนในกิจกรรมทางธุรกิจที่ใช้แรงงานมีทักษะฝีมืออ่อน และกระจายไปในพื้นที่ต่างๆ **ส่งเสริมการจ้างงาน**

ในต่างประเทศ โดยการฝึกอบรมทักษะอาชีพใหม่ๆ ซึ่งเป็นที่ต้องการของตลาดต่างประเทศให้กับแรงงานไทย โดยเฉพาะอาชีพในภาคบริการ เช่น พนักงานดูแลเด็กและผู้สูงอายุ ผู้ประกอบอาหารไทย เป็นต้น เพื่อสร้างโอกาสให้คนไทยมีงานทำในต่างประเทศมากขึ้น สนับสนุนเงินกู้ยืมดอกเบี้ยต่ำแก่แรงงานไทยที่จะไปทำงานต่างประเทศ และหาช่องทางเปิดตลาดแรงงานใหม่ๆ ในต่างประเทศ รวมทั้งให้ความรู้เกี่ยวกับข้อพึงปฏิบัติในการไปทำงานในแต่ละประเทศด้วย **พัฒนาระบบข้อมูลข่าวสารตลาดแรงงานและดัชนีชี้วัด** โดยพัฒนาระบบข้อมูลข่าวสารตลาดแรงงานและระบบจัดหางานให้มีมาตรฐานและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยจัดทำทะเบียนผู้ว่างงานทั่วประเทศและเชื่อมโยงเครือข่ายข้อมูลข่าวสารตลาดแรงงานและระบบจัดหางานทั้งภาครัฐและเอกชนในระดับประเทศ ภาค จังหวัด อำเภอและชุมชน พร้อมทั้งสร้างความเข้มแข็งให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชุมชนสามารถรวบรวมข้อมูลด้านแรงงานได้อย่างครบถ้วนสมบูรณ์มากขึ้น พัฒนาระบบตัวชี้วัดด้านแรงงานเพื่อสร้างระบบเตือนภัยล่วงหน้าและใช้ในการกำหนดนโยบาย โดยการวิเคราะห์และจัดทำตัวชี้วัดด้านตลาดแรงงานรายได้ ประสิทธิภาพการผลิตของแรงงานในทุกระดับ **การปรับระบบการคุ้มครองทางสังคมให้มีประสิทธิภาพ** โดยพัฒนาหลักประกันทางสังคมที่มีอยู่ให้มีประสิทธิภาพในการสร้างความมั่นคงด้านรายได้และคุณภาพชีวิตแก่ประชาชน โดยเฉพาะการคุ้มครองและช่วยเหลือกลุ่มคนยากจนและผู้ด้อยโอกาสให้พึ่งตนเองได้ในระยะยาว โดยให้ความสำคัญกับ **การปรับปรุงประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการหลักประกันทางสังคม** โดยขยายขอบเขตและประเภทการคุ้มครองของกองทุนประกันสังคมให้ครอบคลุมแรงงานทั้งในและนอกระบบ รวมทั้งปรับปรุงระบบการบริหารจัดการกองทุนประกันสุขภาพทั้งโดยสมัครใจและโดยการบังคับให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคนและสังคมให้เป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาทั้งด้านการศึกษา สุขภาพอนามัย ทักษะฝีมือ และระบบสวัสดิการทางสังคม พัฒนามาตรฐานด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากล รวมทั้งปรับปรุงกฎหมายคุ้มครองแรงงานเพื่อสร้างความเป็นธรรมแก่แรงงานสตรีและแรงงานนอกระบบโดยเฉพาะแรงงานภาคเกษตรและผู้รับงานไปทำที่บ้าน **การปรับปรุงรูปแบบและแนวทางการดำเนินโครงการช่วยการคุ้มครองกลุ่มคนยากจนและผู้ด้อยโอกาส** โดย พัฒนาระบบการจัดสวัสดิการสังคมที่เน้นการเสริมสร้างศักยภาพให้กับคนยากจนและผู้ด้อยโอกาสให้สามารถพึ่งตนเองได้ในระยะยาว รวมทั้งการสร้างระบบและกลไกการติดตามประเมินผลในการตรวจสอบคุณภาพและความโปร่งใสในการดำเนินงาน ส่งเสริมให้องค์กรบริหารส่วนตำบลจัดสวัสดิการสังคมที่สอดคล้องกับปัญหาของชุมชนและกลุ่มเป้าหมาย โดยเน้นการพัฒนากระบวนการฐานข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับคนยากจนและผู้ด้อยโอกาสในพื้นที่ให้สนับสนุนการดำเนินงาน รวมทั้งประสานเครือข่ายความร่วมมือในการดำเนินงานระหว่างภาครัฐ องค์กรพัฒนาเอกชน และภาคธุรกิจเอกชน พัฒนาเครื่องชี้วัดความด้อยโอกาสของชุมชน โดยการใช้ ข้อมูลด้านคุณภาพชีวิตที่มีอยู่ เช่น ข้อมูลความจำเป็นขั้นพื้นฐาน เพื่อติดตามและเฝ้าระวังภาวะด้อยโอกาสในชุมชนได้อย่างต่อเนื่อง ปรับปรุงกองทุนหมุนเวียนที่มีอยู่ในระดับตำบลให้มีเอกภาพ และมีการระดมทุนจากเอกชน ชุมชน ประชาสังคม องค์กรศาสนา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้การช่วยเหลือกลุ่มคนยากจนและผู้ด้อยโอกาสในชุมชนบนพื้นฐานวัฒนธรรมท้องถิ่นที่เกื้อกูลซึ่งกันและกัน **การปรับปรุงระบบบริหารจัดการด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดและความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน** โดยปรับเปลี่ยนแนวคิดและกระบวนการดำเนินการให้เป็นไปในเชิงรุกอย่างมีประสิทธิภาพ ควบคู่กับการเพิ่มบทบาทของทุกฝ่ายในสังคมให้มีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาทุกชั้นตอน โดย **การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด** โดย ให้

ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรพัฒนาเอกชน ภาคธุรกิจเอกชนและสื่อมวลชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดของชุมชนด้วยกระบวนการประชาสัมพันธ์และชุมชนเข้มแข็ง โดยเฉพาะการเฝ้าระวังปัญหาการผลิต การเสพและการค้ายาเสพติด ตลอดจนเสริมสร้างภูมิคุ้มกัน โดยให้ความรู้ที่ถูกต้องและเหมาะสมในการป้องกันตนเองแก่เด็กและเยาวชนที่ไม่เคยใช้ยาเสพติด ให้มีการคัดกรองกลุ่มผู้เสพยาเสพติดที่ไม่ใช่ผู้ค้าออกมาบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพ รวมทั้งช่วยเหลือและให้กำลังใจผู้ผ่านการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพ เพื่อให้มีโอกาสได้รับการฝึกอาชีพ สร้างรายได้และดำรงชีวิตได้อย่างปกติสุข

เร่งรัดการดำเนินงานแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยการปราบปรามที่รวดเร็ว เด็ดขาด จริงจัง และเป็นธรรมแก่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการพัฒนากฎหมายและการบังคับใช้กฎหมาย ตลอดจนประสานความร่วมมือกับต่างประเทศเพื่อสกัดกั้นขบวนการผลิตและค้ายาเสพติด โดยเฉพาะพื้นที่รอยต่อบริเวณชายแดน **การปรับระบบบริหารจัดการด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน** โดยปรับปรุงและพัฒนาการจัดองค์กรและระบบการบริหารงานกระบวนการยุติธรรมให้มีประสิทธิภาพและเป็นเอกภาพ รวมทั้งพัฒนาบุคลากรให้มีคุณภาพและคุณธรรม โดยเน้นการเร่งรัดบังคับใช้กฎหมายและกฎระเบียบที่สร้างหลักประกันความเป็นธรรมในสังคมเพื่อคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน โดยเฉพาะการคุ้มครองสิทธิเด็ก เยาวชน สตรี และการคุ้มครองผู้บริโภคที่ถูกละเมิดสิทธิจากสื่อและอาชญากรรมทางเทคโนโลยีสารสนเทศให้มีผลบังคับใช้ทางปฏิบัติอย่างจริงจัง

สร้างความรู้ความเข้าใจและเปิดโอกาสให้หน่วยงานภาครัฐ เอกชน ประชาชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และองค์กรพัฒนาเอกชนมีส่วนร่วมในกระบวนการออกกฎหมาย มีบทบาทในการพัฒนาและตรวจสอบการดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรมบางขั้นตอน รวมทั้งสนับสนุนการระงับข้อพิพาทในภาคประชาชน

พัฒนาระบบการป้องกันและการแก้ไขปัญหาคriminal และปัญหาอาชญากรรมให้มีประสิทธิภาพในการสนองตอบปัญหาได้ทันทั่วทั้งที่ภายใต้กลไกการมีส่วนร่วมและประสานการดำเนินงานของทุกฝ่าย โดยมีฐานข้อมูลที่ทันสมัยและมีเครือข่ายเชื่อมโยงอย่างเป็นระบบ **การส่งเสริมบทบาทครอบครัว องค์กรทางศาสนา โรงเรียน ชุมชน องค์กรพัฒนาเอกชน ภาคธุรกิจเอกชน อาสาสมัครและสื่อมวลชนมีส่วนร่วมในการพัฒนา** เพื่อให้เป็นกลไกเกื้อหนุนให้คนไทยเป็นคนดี มีคุณธรรม มีระเบียบวินัย ซื่อสัตย์สุจริต มีความสามัคคี ความรักชาติ มีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อสังคมและลดปัญหาทุจริตประพฤติมิชอบ รวมทั้งมีส่วนร่วมสนับสนุนการสร้างหลักประกันความมั่นคงในการดำรงชีวิตของประชาชนตลอดทุกช่วงอายุ โดยสร้างและปลูกจิตสำนึกในความรักชาติและความเป็นไทยอย่างจริงจังและต่อเนื่อง โดยเน้นการรณรงค์ให้ทุกฝ่ายในสังคม รวมทั้งส่งเสริมบทบาทอาสาสมัครในการกระตุ้นให้คนไทยมีระเบียบวินัย รู้จักหน้าที่ มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความสามัคคี และความรักชาติ มีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อส่วนรวม ตระหนักถึงคุณค่าของความเป็นไทยมีส่วนร่วม ในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดที่สำคัญใช้กลไกที่มีอยู่ในการสนับสนุนบทบาทชุมชน ธุรกิจเอกชน สถาบันต่างๆ ในสังคมและสื่อมวลชนในการทำ บำรุง และพัฒนาแหล่งโบราณสถาน โบราณวัตถุ มรดกทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมทั้งเชิดชูเอกลักษณ์และค่านิยมความเป็นไทยอย่างต่อเนื่องและจริงจัง โดยเฉพาะการใช้ภาษาไทยที่ถูกต้อง การรณรงค์แต่งกายประจำชาติและการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ชาติและท้องถิ่น ส่งเสริมให้สถาบันครอบครัวมีความเข้มแข็งในการดูแลและพัฒนาคุณภาพของสมาชิกในทุกมิติ โดยเน้นการเสริมสร้างความรู้และทักษะในการสร้างรายได้ ควบคู่ไปกับการมีพฤติกรรมกรรมการออมและการบริโภคที่เหมาะสม การจัดบริการทางสังคมแบบเบ็ดเสร็จแก่ครอบครัวตามความเหมาะสมของชุมชน เช่น การส่งเสริมอนามัยการเจริญพันธุ์ การให้คำปรึกษาด้านกฎหมายและช่วยเหลือแก่เด็ก

และสตรีที่ถูกกระทำรุนแรงจากสังคม ให้องค์กรวิชาชีพมีบทบาทในการกำกับดูแลและตรวจสอบสื่อมวลชนทุกประเภทอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น และให้มีการกระจายเงินจากกองทุนเพื่อพัฒนากิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์และโทรคมนาคมเพื่อสาธารณะมาใช้ในการพัฒนาบุคลากรด้านสื่อและการผลิตสื่อที่มีคุณภาพ รวมทั้งสนับสนุนการพัฒนาสื่อสิ่งพิมพ์และสื่อชุมชนที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม พัฒนาบุคลากรทางศาสนาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องให้มีความรู้และทักษะในการถ่ายทอดหลักธรรมสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสนับสนุนให้บุคลากรทางศาสนาที่มีคุณภาพได้มีโอกาสเผยแพร่ศาสนธรรมผ่านสื่อต่างๆ รวมทั้งเพิ่มประสิทธิภาพให้องค์กรทางศาสนาทำหน้าที่ตรวจสอบกำกับดูแลพฤติกรรมของบุคลากรทางศาสนาอย่างเคร่งครัด ส่งเสริมการวิจัย การรวบรวมและเผยแพร่ข้อมูลด้านศาสนา ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทยในทุกพื้นที่อย่างเป็นระบบ และเลือกสรรวัฒนธรรมสากลและวัฒนธรรมไทยที่ดีงามมาผสมผสาน เพื่อใช้ประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตและการพัฒนาประเทศ

๒.๒.๓ การพัฒนาคนไทยในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๐ (พ.ศ. ๒๕๕๐ - ๒๕๕๔)

ยุทธศาสตร์การพัฒนาคนไทยในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๐ เน้นการพัฒนาคุณภาพคนและสังคมไทยสู่สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้จึงมุ่งพัฒนาคนและสังคมไทยให้ครอบคลุม ๓ เรื่องหลัก คือ

การพัฒนาคนไทยให้มีคุณธรรมนำความรู้ โดยพัฒนาจิตใจควบคู่กับการพัฒนาการเรียนรู้ของคนทุกกลุ่ม ทุกวัย ตลอดชีวิตเริ่มตั้งแต่วัยเด็ก เพื่อให้มีความรู้พื้นฐานที่เข้มแข็ง มีทักษะชีวิต พัฒนาสมรรถนะและทักษะของกำลังคนและแรงงานให้สอดคล้องกับความต้องการพร้อมก้าวสู่โลกของการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะในการสร้างนวัตกรรม ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต มีการจัดการความรู้ในระดับชุมชนจนถึงระดับประเทศ สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม

การเสริมสร้างสุขภาพคนไทยให้มีสุขภาพแข็งแรงทั้งกายและใจ เน้นการพัฒนาระบบสุขภาพอย่างครบวงจร มุ่งการดูแลสุขภาพเชิงป้องกัน การฟื้นฟูสภาพร่างกายและจิตใจ เสริมสร้างคนไทยให้มีความมั่นคงทางอาหารและการบริโภคอาหารที่ปลอดภัย ลด ละ เลิกพฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพ

การเสริมสร้างคนไทยให้อยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างสันติสุข โดยเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีของคนในสังคมบนฐานของความมีเหตุมีผล ดำรงชีวิตอย่างมั่นคงทั้งในระดับครอบครัวและชุมชน พัฒนาระบบการคุ้มครองทางเศรษฐกิจและสังคมที่หลากหลายและครอบคลุมทั่วถึง สร้างโอกาสในการเข้าถึงแหล่งทุน ส่งเสริมการดำรงชีวิตที่มีความปลอดภัย น่าอยู่ บนพื้นฐานของความยุติธรรมในสังคม เสริมสร้างกระบวนการยุติธรรมแบบบูรณาการและการบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจังควบคู่กับการเสริมสร้างจิตสำนึกด้านสิทธิและหน้าที่ของพลเมืองและความตระหนักถึงคุณค่าและเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์เพื่อลดความขัดแย้ง

แนวทางการพัฒนาภายใต้ยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพคนและสังคมไทยสู่สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ในระยะ ๕ ปีของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๐ มีดังนี้

๑. การพัฒนาคนให้มีคุณธรรมนำความรู้เกิดภูมิคุ้มกัน โดยมุ่งเตรียมเด็กและเยาวชนทั้งด้านจิตใจ ทักษะชีวิตและความรู้พื้นฐานในการดำรงชีวิต การพัฒนาสมรรถนะและทักษะแรงงาน เร่งผลิตกำลังคนเพื่อตอบสนองการพัฒนาประเทศ ส่งเสริมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง และการจัดการความรู้

๒. การเสริมสร้างสุขภาพคนไทยให้มีสุขภาพแข็งแรงทั้งกายและใจ อยู่ในสภาพแวดล้อมที่น่าอยู่ โดยมุ่งสร้างความมั่นคงด้านอาหารและการดูแลสุขภาพเชิงป้องกัน การพัฒนาระบบสุขภาพอย่างครบวงจรทั้ง การส่งเสริมสุขภาพ การป้องกันโรค การรักษาพยาบาล และการฟื้นฟูสภาพทั้งทางกายและจิตใจ พัฒนา คุณภาพบริการ พัฒนาศักยภาพระบบเฝ้าระวังและการจัดการกับโรคระบาดที่ทันสถานการณ์ สนับสนุนคนไทยลด ละ เลิกพฤติกรรมเสี่ยงทางสุขภาพ ควบคู่กับการดูแลสุขภาพที่เหมาะสมตามช่วงวัย สนับสนุนครอบครัวและชุมชนในการสร้างสุขภาพที่ดี พัฒนาสภาพแวดล้อมในชุมชนให้เหมาะสมกับสุขภาพมากขึ้น พัฒนาการแพทย์ทางเลือกและการแพทย์แผนไทย

๓. การเสริมสร้างคนไทยให้อยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างสันติสุข เสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีของคนในสังคมบนฐานของความมีเหตุมีผล ดำรงชีวิตอย่างมั่นคงทั้งในระดับครอบครัวและชุมชน โดยพัฒนาระบบการคุ้มครองทางเศรษฐกิจและสังคม กระบวนการยุติธรรม สิทธิมนุษยชน เสริมสร้างครอบครัวเข้มแข็ง รักษา สืบทอดวัฒนธรรม ค่านิยมที่ดี ให้ทุกคนได้รับหลักประกันความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคมที่หลากหลาย ประเภทอย่างทั่วถึง สามารถ ป้องกันและบรรเทาความเสียหายที่เผชิญได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดำรงชีวิตปลอดภัย น่าอยู่ และสงบสุข บนพื้นฐานของความยุติธรรมในสังคม ขยายโอกาสการเข้าถึงบริการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาส

๒.๒.๔ การพัฒนาคนไทยในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙)

ยุทธศาสตร์การพัฒนาค้นสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน ให้ความสำคัญกับ

๑. การปรับโครงสร้างและการกระจายตัวประชากรให้เหมาะสม เป็นการส่งเสริมคู่สมรสที่มีความพร้อมให้มีบุตรเพิ่มขึ้นและรักษาระดับอัตราเจริญพันธุ์ไม่ให้ต่ำกว่าระดับที่เป็นอยู่ปัจจุบัน สนับสนุนการกระจายตัวและส่งเสริมการตั้งถิ่นฐานของประชากรให้เหมาะสมสอดคล้องกับศักยภาพ โอกาสและทรัพยากรธรรมชาติของพื้นที่

๒. การพัฒนาคุณภาพคนไทยให้มีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง มุ่งพัฒนาคุณภาพคนไทยทุกช่วงวัย สอดแทรกการพัฒนาคนด้วยกระบวนการเรียนรู้ที่เสริมสร้างวัฒนธรรมการเกื้อกูล พัฒนาทักษะให้คนมีการเรียนรู้ต่อเนื่องตลอดชีวิต ต่อยอดสู่การสร้างนวัตกรรมที่เกิดจากการฝึกฝนเป็นความคิดสร้างสรรค์ปลุกฝังการพร้อมรับฟังความคิดเห็นจากผู้อื่น และจิตใจที่มีคุณธรรม ซื่อสัตย์มีระเบียบวินัย พัฒนาค้นด้วยการเรียนรู้ในศาสตร์ วิทยาการให้สามารถประกอบอาชีพได้อย่างหลากหลาย สอดคล้องกับแนวโน้มการจ้างงานและเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน สร้างจิตสำนึกให้คนไทยมีความรับผิดชอบต่อสังคม เคารพกฎหมาย หลักสิทธิมนุษยชน สร้างค่านิยมการผลิตและบริการที่รับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม เรียนรู้การรองรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากสภาพภูมิอากาศและภัยพิบัติ

๓. การส่งเสริมการลดปัจจัยเสี่ยงด้านสุขภาพอย่างเป็นองค์รวม โดยสร้างเสริมสุขภาพคนไทยให้มีความสมบูรณ์แข็งแรงทั้งร่างกายและจิตใจ พัฒนาความรู้และทักษะในการดูแลสุขภาพของตนเองครอบครัว ชุมชน สร้างการมีส่วนร่วมในการพัฒนานโยบายสาธารณะที่เอื้อต่อสุขภาพ ควบคู่กับการพัฒนาระบบบริการ สาธารณสุขให้มีคุณภาพ พร้อมทั้งการส่งเสริมการแพทย์ทางเลือก การพัฒนาระบบฐานข้อมูลสุขภาพของประเทศ การพัฒนาบุคลากรด้านสาธารณสุขให้เหมาะสมทั้งการผลิตและการกระจายบุคลากรตลอดจนการเข้ามตรการ การเงินการคลังเพื่อสุขภาพที่มีประสิทธิภาพและยั่งยืน

๔. การส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต มุ่งสร้างกระแสสังคมให้การเรียนรู้เป็นหน้าที่ของคนไทยทุกคน มีนิสัยใฝ่รู้รักการอ่านตั้งแต่วัยเด็ก และส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกันของคนต่างวัย ควบคู่กับการส่งเสริมให้องค์กร กลุ่มบุคคล ชุมชน ประชาชน และสื่อทุกประเภทเป็นแหล่งเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์ สื่อสารด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย รวมถึงส่งเสริมการศึกษาทางเลือกที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน และสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ที่มีคุณภาพและสนับสนุนปัจจัยที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต

๕. การเสริมสร้างความเข้มแข็งของสถาบันทางสังคม เป็นการเสริมสร้างความเข้มแข็งและพัฒนาบทบาทของสถาบันหลักทางสังคมให้เอื้อต่อการพัฒนาคน สร้างค่านิยมให้คนไทยภูมิใจในวัฒนธรรมไทย และยอมรับความแตกต่างของความหลากหลายทางวัฒนธรรมที่ลดปัญหาความขัดแย้งทางความคิด และสร้างความ เป็นเอกภาพในสังคม สร้างเครือข่ายความร่วมมือทางวัฒนธรรมร่วมกับประชาคมโลกโดยเฉพาะประชาคม อาเซียนให้เกิดการไหลเวียนทางวัฒนธรรมในรูปแบบการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ส่งเสริมความเข้าใจระหว่างประชาชน ในการเรียนรู้ประวัติศาสตร์วัฒนธรรม และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ข้อมูลข่าวสาร

๒.๓ ดัชนีการพัฒนามนุษย์ (Human Development Index: HDI)

ดัชนีการพัฒนามนุษย์ (Human Development Index: HDI) เป็นดัชนีการวัดและเปรียบเทียบ ความยากจน การรู้หนังสือ การศึกษา อายุขัย การคลอดบุตร และปัจจัยอื่น ๆ ของประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก เป็น วิธีการวัดความอยู่ดีกินดีตามมาตรฐาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเด็กและเยาวชน หลายคนใช้ดัชนีการพัฒนามนุษย์ของสหประชาชาตินี้ในการระบุว่าประเทศใดประเทศหนึ่งจัดอยู่ในกลุ่มประเทศที่พัฒนาแล้ว ประเทศที่กำลังพัฒนา หรือประเทศพัฒนาน้อยที่สุด ดัชนีดังกล่าวได้พัฒนาขึ้นมาในปี ค.ศ. ๑๙๙๐ (พ.ศ. ๒๕๓๓) โดยนักเศรษฐศาสตร์ชาวปากีสถานชื่อ มาฮับบ์ อุล ฮาค (Mahbub ul Haq) และองค์การสหประชาชาติได้ใช้ดัชนีดังกล่าวมาใช้ตั้งแต่ปี ค.ศ. ๑๙๙๓ (พ.ศ. ๒๕๓๖) เป็นต้นมา

ดัชนีการพัฒนามนุษย์วัดความสำเร็จโดยเฉลี่ยของแต่ละประเทศในการพัฒนามนุษย์สามด้านหลัก ๆ ได้แก่

๑. การมีชีวิตที่ยืนยาวและมีสุขภาพดี ซึ่งวัดจากอายุคาดเฉลี่ยเมื่อแรกเกิด (Life expectancy at birth)

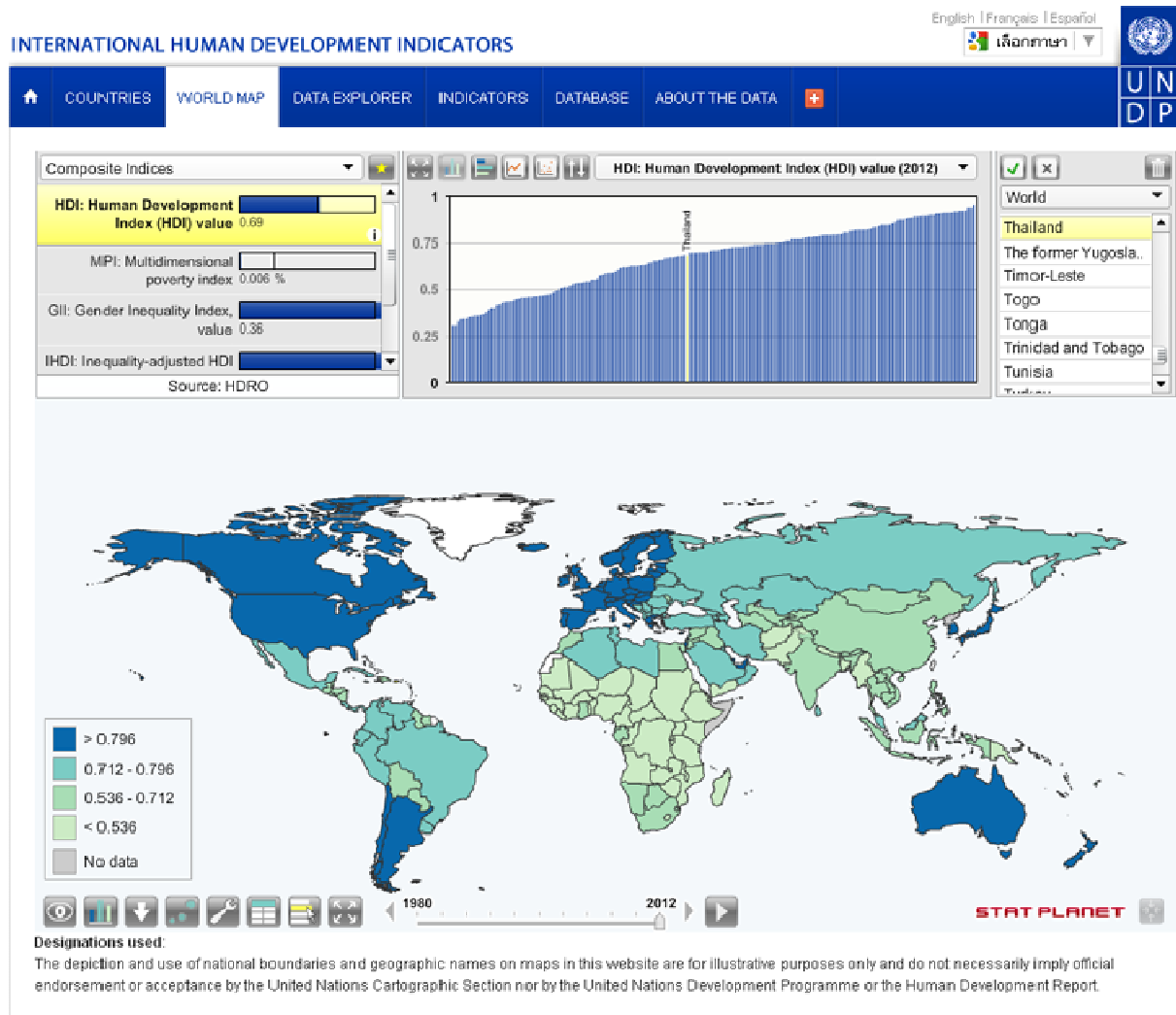
๒. ความรู้ ซึ่งวัดได้จากการรู้หนังสือ (มีน้ำหนักเป็นสองในสามส่วน) และอัตราส่วนการเข้าเรียนสุทธิที่รวมกันทั้งระดับประถม มัธยม และอุดมศึกษา (มีน้ำหนักเป็นหนึ่งในสามส่วน)

๓. มาตรฐานคุณภาพชีวิต ซึ่งวัดได้จากผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (Gross Domestic Product - GDP) ต่อหัวและความเท่าเทียมกันของอำนาจซื้อ (purchasing power parity - PPP)

ในแต่ละปี รัฐสมาชิกองค์การสหประชาชาติจะถูกจัดอันดับตามดัชนีนี้ ประเทศที่ได้รับการจัดอยู่ในอันดับต้น ๆ มักจะเผยแพร่ผลการจัดอันดับดังกล่าว เพื่อที่จะดึงดูดให้บุคลากรที่มีความสามารถอพยพเข้ามาในประเทศของตนมากขึ้น (เพื่อเป็นทรัพยากรมนุษย์ในทางเศรษฐกิจ) หรือเพื่อที่จะลดแรงจูงใจในการอพยพย้ายออก

ประเทศที่มีดัชนีการพัฒนามนุษย์มากที่สุดคือ นอร์เวย์ ๐.๙๓๘ และน้อยที่สุดคือ ซิมบับเว ๐.๑๔๐ อยู่ที่อันดับ ๑๘๑ ส่วนประเทศไทย ๐.๗๒๒ อยู่ที่อันดับ ๙๒ ประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่มี HDI มากที่สุดคือสิงคโปร์ ๐.๘๔๖ อยู่ที่อันดับ ๒๗ ประเทศไทยอยู่ที่อันดับ ๔ ของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และอันดับ ๑๑ ของเอเชีย (ไม่รวมตะวันออกกลาง) ประเทศที่มีดัชนีการพัฒนามนุษย์น้อยที่สุดในเอเชียคือ อัฟกานิสถาน ๐.๓๔๙ อยู่ที่อันดับ ๑๘๐ ของโลก และในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้คือ พม่า ๐.๔๕๑ อยู่ที่อันดับ ๑๓๒

ทั้งนี้ ดัชนีการพัฒนามนุษย์ (HDI) ถูกนำไปใช้วัดการพัฒนาเศรษฐกิจ อันเนื่องมาจากการพัฒนาเศรษฐกิจคือการคำนึงถึงการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน โดยไม่ได้จำกัดอยู่เพียงรายได้ หากแต่รวมถึงสุขภาพและการศึกษาซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของดัชนีการพัฒนามนุษย์

๒.๔ ดัชนีการพัฒนามนุษย์ของประเทศไทย (Human Development Index) ในรอบ ๒๐ ปี

จากการศึกษาของดวงใจ รุ่งโรจน์เจริญกิจ พบว่าประเทศไทยมีการพัฒนาเศรษฐกิจดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง สามารถเพิ่มรายได้ในกระเปาะให้กับคนไทยต่อคนจาก ๕,๙๕๐ US\$ ในปี ค.ศ. ๑๙๙๒ เป็น ๘,๑๓๐ US\$ ในปี ค.ศ. ๒๐๐๗ เพิ่มขึ้นเกือบร้อยละ ๓๖.๗๒ แต่อันดับการพัฒนามนุษย์ของประเทศไทยนั้นถดถอยลงอย่างต่อเนื่อง จากที่เคยอยู่อันดับที่ ๓๔ ในปี ค.ศ. ๑๙๙๒ หล่นมาอยู่อันดับที่ ๔๘ ในปี ค.ศ. ๒๐๐๗

ประเด็นการพัฒนาสุขภาพเป็นสาเหตุหลักที่ลดอันดับการพัฒนามนุษย์ของไทย โดยในระหว่างปี ค.ศ. ๑๙๙๙ ถึงปี ค.ศ. ๒๐๐๗ มีค่าคะแนนความก้าวหน้าในด้านสุขภาพติดลบ -๐.๐๓ ในขณะที่ค่าคะแนนภาคการศึกษา และเศรษฐกิจ กระเตื้องขึ้น ๐.๐๕ และ ๐.๐๔ ตามลำดับ

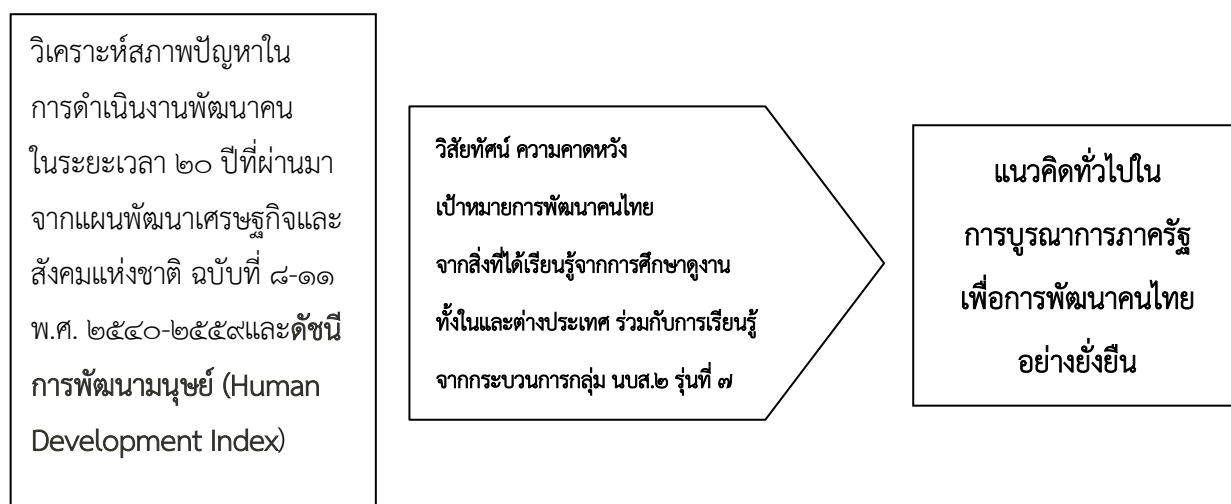
อันดับที่หล่นลงมาของไทย มีนัยยะว่าประเทศไทยขับเคลื่อนการพัฒนาเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของคนไทยไม่จริงจังมากพอ หรือดีพอเมื่อเทียบกับประเทศอื่น ๆ เส้นทางการพัฒนาของประเทศเพื่อนบ้านของไทยอย่างมาเลเซีย เป็นตัวอย่างที่ดีที่สามารถพัฒนาเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง และก้าวไกลไปกว่าไทย แต่ยังคงสามารถรักษาระดับการพัฒนามนุษย์ได้อย่างคงเส้นคงวา เนื่องจากมีการลงทุนพัฒนาด้านสุขภาพ การศึกษา ไปพร้อมๆ กัน แม้ในยามที่อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจติดลบ ปี ค.ศ. ๑๙๙๗ ที่ค่าจีดีพีเฉลี่ยต่อหัวลดต่ำลงถึงร้อยละ -๑๕ แต่ดัชนีการพัฒนามนุษย์กลับสูงขึ้นจากลำดับที่ ๓๔ เป็นลำดับที่ ๓๒ หรือแม้แต่

เวียดนามมีตัวเลขจีดีพีที่น้อยกว่าประเทศไทยประมาณ ๓ เท่า แต่สามารถยกระดับการพัฒนามนุษย์ให้เพิ่มขึ้นสูง ๕ อันดับ โดยในปี ค.ศ. ๒๐๐๗ อยู่ที่อันดับ ๖๔ สูงขึ้นจากอันดับที่ ๖๙ ในปี ค.ศ. ๑๙๙๒

การที่ประเทศเพื่อนบ้านมีการพัฒนาคนที่ก้าวหน้ากว่าประเทศไทย แสดงให้เห็นว่าการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างเดียวนั้นไม่นำไปสู่การยกระดับคุณภาพชีวิตของคนไทยให้ดีขึ้น เข้าทำนองว่า “เศรษฐกิจดี ชีวิตมีปัญหา” จึงควรตระหนักถึงสถานการณ์คุณภาพชีวิตของคนไทยที่ตกต่ำลง จึงควรให้ทิศทางการพัฒนาประเทศมุ่งไปสู่เป้าหมายการพัฒนามนุษย์ที่รอบด้านมากขึ้น ไม่มุ่งเน้นที่ตัวเลขการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจแต่เพียงอย่างเดียว และหากยังไม่ตระหนักถึงปัญหาและไม่เอาจริงกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง อันดับการพัฒนาคนไทยในเวทีโลกของประเทศไทยอาจแย่งลงกว่าในปัจจุบัน

จากการศึกษาของศุภเจตน์ จันทรสาส์น พบว่า ดัชนีการพัฒนาคนไทยในปีพ.ศ. ๒๕๕๓ ของประเทศไทยเท่ากับ ๐.๖๕๔ ถือว่ามีการพัฒนาคนไทยในระดับ ปานกลาง นั่นคือประชาชนในประเทศไทยมีคุณภาพชีวิตในระดับปานกลาง อายุคาดเฉลี่ยเมื่อแรกเกิดเท่ากับ ๖๙.๓ ปี มีจำนวนปีเฉลี่ยได้รับการศึกษาเท่ากับ ๖.๖ ปี มีจำนวนปีที่คาดว่าจะได้รับการศึกษาเท่ากับ ๑๓.๕ ปี และมีรายได้ประชาชาติต่อบุคคล เท่ากับ ๘,๐๐๑ ดอลลาร์สหรัฐ ประเทศไทยยังต้องพัฒนาทางด้านสุขภาพและด้านการศึกษาเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของคนไทยให้สูงขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ นอกจากนี้ประเทศไทยต้องเร่งดำเนินนโยบายเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของคนไทยให้เป็นอย่างรวดเร็วกว่าที่เป็นอยู่ เนื่องจากดัชนีการพัฒนาคนไทยของประเทศไทยมีการเจริญเติบโตของช้ากว่าค่าเฉลี่ยของภูมิภาคเอเชียตะวันออกและแปซิฟิก หากการพัฒนายังเป็นไปในอัตราที่เป็นอยู่คนไทยจะมีคุณภาพชีวิตต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของภูมิภาคเท่ากับว่าคนไทยมีคุณภาพ ชีวิตลดลงโดยเปรียบเทียบนั่นเอง

กรอบแนวคิด

บทที่ ๓

สภาพปัญหาด้านการพัฒนาคนที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน

สภาพปัญหาทั่วไป

สังคมไทยมีจุดอ่อนหลายประการ เช่น การขาดวินัย ขาดการเคารพต่อกติกาของบ้านเมือง การเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน ไม่คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม ขาดความรับผิดชอบ สิ่งเหล่านี้มีส่วนในการหล่อหลอมวัฒนธรรมพลเมืองหรือวัฒนธรรมการเมืองไทยให้กลายเป็นแบบ “ศรีธนญชัย” คือ หาช่องโหว่ในด้วยกฎหมาย เพื่อที่จะกระทำผิดโดยไม่คำนึงถึงศีลธรรมหรือจริยธรรม ดังเห็นได้จากการมีระบบอุปถัมภ์ทางการเมือง การซื้อเสียงเลือกตั้ง การทุจริตคอร์รัปชันทั้งในทางตรงและทางนอกระบบ

จากบทความของ พลเดช ปิ่นประทีป ให้ข้อคิดเห็นว่าโครงสร้างของสังคมไทยมีปัญหาเรื่องคุณธรรมจริยธรรม ทุกวันนี้ชนชั้นนำในสังคมเสื่อมคุณธรรมจริยธรรมกันไปมาก ไม่สามารถ เป็นแบบอย่างที่ดีให้กับสังคมได้เหมือนอย่างแต่ก่อน ไม่ว่าจะเป็นผู้บริหารประเทศ นักการเมือง ข้าราชการ นักวิชาการ พระนักบวช นักธุรกิจ และ สื่อมวลชน จึงทำให้การอบรมบ่มสอนคุณธรรมจริยธรรมแก่เด็กและเยาวชนที่เกิดขึ้น ภายในครอบครัวและในชั้นเรียนหมดความหมายไปโดยสิ้นเชิง เพราะเมื่อผู้ใหญ่และผู้นำไม่สามารถเป็นตัวอย่างที่ดีก็ทำให้ กระบวนการปลูกฝังและกล่อมเกลாதองสังคมวัฒนธรรมเกิดการบิดเบี้ยวไปหมด

นอกจากนั้น นักการเมือง ข้าราชการระดับสูง และนักธุรกิจรวมหัวกันกอบโกยโกงกิน ทุจริตคอร์รัปชันทุกรูปแบบโดยใช้อำนาจหน้าที่และการแจกจ่ายผลประโยชน์แบบต่างตอบแทน ทุจริตเชิงนโยบายและบริหารบ้านเมืองกลายเป็นระบบธุรกิจการลงทุน เป็นเสมือนอุตสาหกรรมการเมือง ด้วยการวางแผนเข้ามาลงทุนในการยึดอำนาจรัฐ เพื่อกอบโกยโกงกินอย่างเป็นระบบ จนทำให้หลายครั้งที่ประชาชนทนไม่ไหวพากันลุกขึ้นมาขับไล่จนเกิดเป็นวิกฤตการณ์ทางการเมืองที่ต่อเนื่องและยืดเยื้อเรื้อรัง

สถานการณ์ปัญหาคุณธรรมจริยธรรมของสังคมไทยที่ระดับกลางและฐานล่างของสังคม สถาบันครอบครัวโดยทั่วไปมีความอ่อนแอลงไปมาก ชุมชนก็แตกสลาย จากผลกระทบนโยบายการพัฒนาที่ขาดสมดุล เยาวชนชายหญิงของเรา ทั่วประเทศอยู่ในภาวะสับสนทางความคิดและพฤติกรรม แยกผิดชอบชั่วดี ไม่ออก มีปัญหาสุขภาพจิต ปัญหาเพศสัมพันธ์ที่ไม่เหมาะสม โรคเอดส์ ความรุนแรง ท้องไม่พร้อม ฯลฯ สังคมมีปัญหาความไม่มั่นคง ความไม่ปลอดภัยในชีวิตทรัพย์สิน คดีอาชญากรรมพุ่ง คนล้นคุก คนไข้ยาเสพติดล้นโรงพยาบาล คดีความมั่นคง เพิ่มอย่างน่าตกใจ

สังคมแตกแยกทางความคิดความเชื่อในทางการเมือง นำไปสู่ความขัดแย้ง รุนแรงจนเกิดเหตุการณ์ปะทะ มีการบาดเจ็บล้มตายอย่างต่อเนื่อง สถาบันศาสนา หน่วยงานราชการ และองค์กรอิสระ ที่มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงในด้านคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาล ล้วนมีข้อจำกัดและมีปัญหาในด้านศักยภาพ ต่างคนต่างทำบูรณาการกันไม่ได้ และบางสถาบันก็มีความเสื่อมถอยจากภายในจึงไม่สามารถรับมือกับ ปัญหาวิกฤตนี้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเท่าทันกับสถานการณ์

นอกจากนี้การที่รัฐบาลไทยได้ให้ความสำคัญในการพัฒนาด้านเศรษฐกิจมากกว่าด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม แม้จะทำให้เกิดการเติบโตทางเศรษฐกิจที่รวดเร็วจนน่าทึ่ง แต่ก็นำมาซึ่งปัญหาสังคมและสิ่งแวดล้อมที่เสื่อมโทรมอย่างรวดเร็วเช่นกัน ประเทศไทยในปัจจุบันจึงได้เผชิญกับปัญหาด้านมลพิษทั้งทาง

อากาศ ทางน้ำและในดิน การลดลงของประชากรสัตว์ป่า การทำลายป่าโดยเฉพาะป่าต้นน้ำ การกัดกร่อนของแม่น้ำและชายฝั่ง อุทกภัยที่รุนแรงขึ้น การขาดแคลนน้ำและปัญหาขยะ ของเสียอันตราย ตามข้อมูลบ่งชี้ในปี ค.ศ. ๒๐๐๔ ค่าใช้จ่ายด้านมลพิษทางอากาศและน้ำของประเทศมีขนาดเพิ่มขึ้นไปจนถึงที่ประมาณ ๑.๖-๒.๖% ของจีดีพีต่อปีด้วยเหตุนี้ การเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทยได้ก่อให้เกิดความเสียหายต่อผู้คนและสภาพแวดล้อมเป็นอย่างมาก

สถานการณ์ปัญหาในเด็กและเยาวชน

องค์การสหประชาชาติได้ให้ความสำคัญในการพัฒนาเด็กและเยาวชนโดยได้ให้การรับรองสิทธิในรูปแบบต่างๆ ประเทศไทยมีประชากรประมาณ ๖๐ ล้านคน เป็นเด็กและเยาวชนประมาณ ๒๔ ล้านคนซึ่งเป็นประชากรกลุ่มสำคัญที่จะมีส่วนในการพัฒนาประเทศไทยในอนาคต แต่สภาพเศรษฐกิจแบบทุนนิยมที่มุ่งแสวงหาผลประโยชน์สูงสุดจากการแข่งขันได้ก่อให้เกิดปัญหาตามมา ไม่ว่าจะเป็นปัญหาสิ่งแวดล้อม แหล่งอบายมุข ความยากจน การขาดโอกาสทางการศึกษา ซึ่งเป็นปัญหาที่มีผลต่อการพัฒนาเด็กและเยาวชนไทยทั้งสิ้น

สำนักงานโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (United Nations Development Programme: UNDP) เปิดเผยแพร่รายงานการพัฒนาคมนของประเทศไทยปี ๒๕๕๗ โดยเน้นย้ำในรายงานภายใต้หัวข้อ "การพัฒนาคนในบริบทประชาคมอาเซียน" ว่าการพัฒนาคมนนั้นมีความสำคัญต่อการพัฒนาและเตรียมความพร้อมของประเทศไทยในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

ภาพดัชนีการศึกษาไทยรายจังหวัดประจำปี ๒๕๕๗ ซึ่งวัดจากจำนวนปีการศึกษาเฉลี่ย, IQ ของเด็กอายุ ๖-๑๕ ปี อัตราการเข้าเรียนต่อระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายและคะแนน O-Net ระดับมัธยมศึกษาปีที่ ๖ ของแต่ละจังหวัด จะพบว่ามี ๑๕ จังหวัดที่มีดัชนีการศึกษาผ่านเกณฑ์ UNDP นอกจากนี้ UNDP ได้แสดงความเป็นห่วงต่อสถานภาพด้านคุณภาพการศึกษาและคุณภาพเด็กและเยาวชนในบางพื้นที่ของประเทศไทย โดยมีพื้นที่ ๓๘ จังหวัดที่มีค่าเฉลี่ย IQ เด็กอายุ ๖-๑๕ ปี อยู่ในระดับต่ำเมื่อเทียบกับมาตรฐานสากล โดยเฉพาะในพื้นที่ภาคอีสานพบว่ามากถึง ๑๗ จาก ๑๙ จังหวัด (คิดเป็น ๘๙% ของพื้นที่) มีค่าเฉลี่ย IQ ของเด็กอายุ ๖-๑๕ ปี ตกเกณฑ์มาตรฐานสากล

นอกจากเรื่องการศึกษา สถานการณ์ปัญหาในเด็กและวัยรุ่นไทยยังมีปัญหาในอีกหลายประเด็น เช่น เด็กและเยาวชน (๑๕ - ๒๔ ปี) สูบบุหรี่เพิ่มขึ้นถึง ๑.๗ เท่า และมีอายุแรกสูบบุหรี่ลดลง รวมถึงมีการดื่มสุราเพิ่มขึ้น วัยรุ่นหญิงอายุ ๑๕ - ๑๙ ปีมีแนวโน้มดื่มสุราเพิ่มขึ้นในทุกกลุ่มอายุจากร้อยละ ๙.๘ ในปี พ.ศ. ๒๕๔๔ เป็นร้อยละ ๑๐.๙ ในปี พ.ศ. ๒๕๕๔

ประเด็นด้านเพศสัมพันธ์พบว่า จำนวนวัยรุ่นของไทยที่มีประสบการณ์การมีเพศสัมพันธ์เพิ่มขึ้นอย่างชัดเจนจากในอดีตทั้งเพศหญิงและเพศชาย โดยในกลุ่มนักเรียนหญิงเพิ่มขึ้นประมาณ ๕ เท่าตัว ประมาณการว่ามีวัยรุ่นทำแท้งปีละ ๓๐๐,๐๐๐ คน โดยพบผู้ทำแท้ง ร้อยละ ๕๖ มีอายุต่ำกว่า ๒๕ ปีและเป็นกลุ่มอายุ ๑๕-๑๙ ปีมากที่สุด ร้อยละ ๓๐.๔ กำลังศึกษาอยู่ร้อยละ ๔๕ ยังไม่มีรายได้นอกจากนี้ยังพบว่ากลุ่มผู้ทำแท้งอายุต่ำกว่า ๑๙ ปีประมาณร้อยละ ๖๐ ไม่มีการคุมกำเนิดจึงนำไปสู่การตัดสินใจทำแท้ง โดยตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ถึงวันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๕๖ พบว่ามีเด็กเกิดทั้งหมด จำนวน ๔๘๑,๒๗๙ คน เป็นเด็กที่เกิดจากมารดาอายุต่ำกว่า ๒๐ ปี จำนวน ๘๕,๓๐๖ คน คิดเป็นอัตราส่วนร้อยละ ๑๗.๗๓ ของการเกิดทั้งหมด และจำนวนนี้เป็นเด็ก

ที่เกิดจากมารดาอายุต่ำกว่า ๑๕ ปี จำนวน ๒, ๑๘๘ คน สอดคล้องกับจำนวนผู้ป่วยเอดส์ที่พบว่าในกลุ่มอายุอื่น ๆ (กลุ่มอายุ ๓๐ ปีขึ้นไป) มีแนวโน้มลดจำนวนลง แต่ในกลุ่มอายุที่เป็นเด็กและวัยรุ่นกลับมีจำนวนเพิ่มขึ้น

นอกจากนี้ยังพบกลุ่มเยาวชนเข้ารับการรักษาพยาบาลเพิ่มขึ้นโดยข้อมูลการกระทำผิดอาญาของเด็กและเยาวชน โดย กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน กระทรวงยุติธรรม พบว่า ในปี ๒๕๕๗ ที่ผ่านมามีเด็กและเยาวชนกระทำผิดอาญาทั้งสิ้น ๓๕,๙๖๙ คดี ในจำนวนนี้เป็นคดียาเสพติดมากที่สุด จำนวน ๑๖,๓๖๕ คดี รองลงมาคือคดีเกี่ยวกับทรัพย์สิน ๗,๐๕๓ คดี และอันดับ ๓ คือ คดีเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย ๓,๗๖๒ คดี โดยคดียาเสพติดนั้นพบว่า มีเด็กและเยาวชนกระทำผิดเพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๕๖ (๑๕,๕๓๐ คดี) จำนวน ๘๓๕ คดี และในจำนวนเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดอาญานั้นมากกว่า ๖๐% มาจากครอบครัวแตกแยกหรือครอบครัวที่มีความพร้อมแต่เลี้ยงดูไม่ถูกต้อง และหากพิจารณาถึงการศึกษาของเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดอาญานั้นพบว่ามีถึง ๒๕% ของเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดขณะกำลังศึกษา

สถานการณ์ปัญหาในวัยทำงาน

จากการสำรวจภาวะการทำงานของประชากรโดยสำนักงานสถิติแห่งชาติ เดือนเมษายน ๒๕๕๘ พบว่าจำนวนผู้มีงานทำเพิ่มขึ้น อัตราการว่างงานลดลง เมื่อเปรียบเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน ปรากฏรายละเอียดดังนี้ ผู้มีงานทำ จำนวน ๓๗.๕๓ ล้านคน เพิ่มขึ้นจากช่วงเดียวกันของปีก่อน ๒.๐ แสนคน ผู้ว่างงาน จำนวน ๓.๒๔ แสนคน ลดลงจากช่วงเดียวกันของปีก่อน ๒.๐ หมื่นคน อัตราว่างงาน ร้อยละ ๘.๐

ผู้อยู่ในกำลังแรงงานหรือผู้ที่พร้อมจะทำงานประมาณ ๓๘.๒๘ ล้านคน ประกอบด้วยผู้มีงานทำ ๓๗.๕๓ ล้านคน คิดเป็นร้อยละ ๙๘.๐๔ ของผู้อยู่ในกำลังแรงงาน ผู้ว่างงาน ๓.๒๔ แสนคน คิดเป็นอัตราการว่างงานร้อยละ ๐.๙ และผู้ที่รอฤดูกาล ๔.๓๐ แสนคน คิดเป็นร้อยละ ๑.๑๒ ของผู้อยู่ในกำลังแรงงาน

ผู้ว่างงานทั่วประเทศ ๓.๒๔ แสนคน คิดเป็นอัตราการว่างงานร้อยละ ๐.๙ เมื่อเปรียบเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อนผู้ว่างงานลดลง ๒.๐ หมื่นคน ส่วนอัตราการว่างงานไม่เปลี่ยนแปลง

เมื่อพิจารณาผู้ว่างงานจากประสบการณ์การทำงาน พบว่า เป็นผู้ว่างงานที่ไม่เคยทำงานมาก่อนมีจำนวน ๑.๕๑ แสนคน และเป็นผู้ว่างงานที่เคยทำงานมาก่อน ๑.๗๓ แสนคน โดยเป็นผู้ว่างงานที่มาจากภาคเกษตรกรรม ๑.๙ หมื่นคน นอกภาคเกษตรกรรม ๑.๕๔ แสนคน ประกอบด้วย ภาคการบริการและการค้า ๘.๒ หมื่นคน และภาคการผลิต ๗.๒ หมื่นคน

จากข้อมูลของธนาคารแห่งประเทศไทยพบว่า สถานการณ์ตลาดแรงงานไทยในปัจจุบันมีปัญหาการขาดแคลนแรงงานทั้งด้านปริมาณและคุณภาพเกิดขึ้นอย่างมากและรุนแรงมากขึ้นเป็นลำดับ โดยตลาดแรงงานไทยมีจำนวน ๓๙ ล้านคน แต่ส่วนใหญ่เป็นแรงงานไร้ฝีมือถึง ๘๐% และเป็นผู้มีงานทำที่มีอายุ ๓๐ ปีขึ้นไปถึง ๗๕% สะท้อนถึงโครงสร้างการผลิตของไทยที่ยังอาศัยแรงงานเข้มข้นโดยใช้แรงงานทักษะต่ำจำนวนมากที่มีค่าจ้างงานราคาถูก และเป็นแรงงานนอกระบบประมาณ ๒ ใน ๓ ของแรงงานทั้งหมด ตลาดแรงงานยังมีความไม่สอดคล้องระหว่างความต้องการแรงงานของตลาดและการผลิตแรงงานรุ่นใหม่โดยพบว่าความต้องการของตลาดแรงงานส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่มแรงงานไร้ฝีมือที่จบการศึกษาต่ำกว่ามัธยมศึกษา ขณะที่นักเรียนส่วนใหญ่นิยมศึกษาต่อในระดับปริญญาตรีจึงเป็นกลุ่มที่ตกงานมากที่สุด

นอกจากนี้ผลจากระบบการศึกษาที่ยังผลิตแรงงานได้ไม่ตรงกับความต้องการของตลาดที่ต้องการคนจบสายวิทยาศาสตร์มากกว่าสายสังคมศาสตร์ขณะที่ผู้จบการศึกษาสายวิทยาศาสตร์ต่อสายสังคมศาสตร์อยู่ที่ร้อยละ ๓๐ ต่อ ๗๐ รวมถึงปัญหาคุณภาพแรงงานและคุณภาพการศึกษาที่ด้อยกว่าประเทศอื่นๆ ส่งผลให้แรงงานไทยขาดทักษะที่จำเป็นต่อการทำงานซึ่งเป็นสิ่งที่นายจ้างต้องการทั้งด้านไอทีภาษาอังกฤษความสามารถในการคิดวิเคราะห์ หรือความคิดสร้างสรรค์ อีกทั้งแรงงานยังเลือกงานและไม่ต้องการทำงานหนักประเภท ๓D คือ งานสกปรก (Dirty job) งานยาก (Difficult job) และงานอันตราย (Dangerous job) ทำให้เกิดการนำเข้าแรงงานต่างด้าวมาทดแทน โดยในเดือนธันวาคมปี ๒๕๕๖ มีแรงงานต่างด้าวที่จดทะเบียนถูกกฎหมายประมาณ ๑.๓ ล้านคน ซึ่งเพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๔๔ ที่มีอยู่จำนวน ๖๐๐,๐๐๐ คน ซึ่งเป็นการเพิ่มขึ้นถึงเท่าตัว

จากการสำรวจสถานการณ์จ้างงานในปี ๒๕๕๖ โดยธนาคารแห่งประเทศไทยสำรวจผู้ประกอบการ ๗๔๘ บริษัท พบว่า ๗๐% ของผู้ประกอบการหาแรงงานยากขึ้นและพบประเด็นที่น่าสนใจเกี่ยวกับโครงสร้างความต้องการแรงงานทั้งประเทศและระดับภูมิภาคคือผู้ประกอบการยังคงพึ่งพาแรงงานไร้ฝีมือขณะที่ผู้ประกอบการขนาดใหญ่ในกลุ่มธุรกิจผลิตยานยนต์และชิ้นส่วนประกอบมีความต้องการแรงงานกึ่งมีทักษะในสัดส่วนที่สูง ทั้งนี้สาเหตุของการขาดแคลนแรงงานของไทยมาจากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรที่สังคมไทยกำลังเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุระบบค่าตอบแทนที่ไม่สอดคล้องกับผลิตภาพแรงงานโดยอัตราการเพิ่มค่าจ้างจริงต่ำกว่าอัตราการเพิ่มผลิตภาพของแรงงานและในปัจจุบันตลาดแรงงานไทยมีผู้ประกอบการอาชีพอิสระถึง ๒ ใน ๓ ของผู้มีงานทำทั้งหมด รวมถึงภาคการผลิตของไทยยังมีประสิทธิภาพต่ำ ประเทศไทยจึงอยู่ในกลุ่มระดับรายได้ปานกลางและอยู่ในกลุ่มระดับเทคโนโลยีการผลิตระดับกลางและการลงทุนด้านการวิจัยและพัฒนาของไทยยังอยู่ในระดับต่ำ“

นอกจากนั้น กระทรวงแรงงานได้ศึกษาวิเคราะห์ พบว่าข้อมูลด้านแรงงาน ซึ่งจัดเก็บโดยหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน มีความซ้ำซ้อน มีการใช้รหัส รูปแบบการจัดเก็บและการใช้งานที่แตกต่างกันและยังจัดทำข้อมูลตามงบประมาณที่ได้รับ ทำให้การจัดเก็บข้อมูลขาดความต่อเนื่อง ข้อมูลแรงงานขาดความเป็นเอกภาพยากต่อการนำมาบูรณาการ วิเคราะห์และใช้ประโยชน์ในเชิงนโยบายระดับประเทศ รวมถึงเสี่ยงสะท้อนว่าการจัดทำข้อมูลภาครัฐไม่ค่อยสนองความต้องการของผู้ใช้งานภาคเอกชนโดยเฉพาะผู้ประกอบการ ทั้งนี้ให้ข้อมูลแก่ภาครัฐหลายแห่งๆ ในเรื่องเดียวกันอยู่บ่อยๆ จึงมองว่าเป็นภาระ และก่อให้เกิดความเบื่อบ่ายในการให้ข้อมูลแก่ภาครัฐ

กระทรวงแรงงานจึงได้จัดทำโครงการบูรณาการข้อมูลด้านแรงงานของประเทศ จากระบบสารสนเทศของหน่วยงานที่มีข้อมูลด้านแรงงานอยู่แล้ว โดยนำมาผ่านกระบวนการทำข้อมูลให้อยู่ในรูปแบบมาตรฐานเดียวกัน ขจัดความซ้ำซ้อนของการจัดเก็บข้อมูลรายละเอียดอื่น อีกทั้ง ยังเพิ่มความแม่นยำในการตรวจสอบข้อมูลกับหน่วยงานที่มีการจัดทำฐานข้อมูลทะเบียนบุคคล อาทิ กรมการปกครอง เป็นต้น

ในส่วนของปัญหาการจัดการศึกษาไม่ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงานนั้น เกิดจากการลงทุนทางการศึกษาในหลายลักษณะงาน โดยเฉพาะอุดมศึกษาและการอาชีวศึกษา มีการลงทุนต่อหัวสูง จึงมีลักษณะมุ่งขยายปริมาณอย่างรวดเร็วโดยยังไม่สอดคล้องกับคุณภาพและความต้องการของตลาดแรงงานส่วนใหญ่ มุ่งผลิตบุคลากร เพื่อสนองความต้องการของทางราชการมากกว่าการผลิตบุคลากรเพื่อสถานประกอบการเอกชนและประกอบอาชีพส่วนตัว เป็นเหตุให้เกิดปัญหาการว่างงานกว้างขวางยิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งสาขานิติศาสตร์ มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ วิทยาศาสตร์ เกษตรศาสตร์ (ยกเว้นสัตวบาล) และวิศวกรรมศาสตร์บางสาขา ยังต้อง

ประสบปัญหาที่ต้องทำงานต่ำกว่าระดับ นอกจากนี้การผลิตบุคลากรระดับกลางที่มีปัญหาการว่างงานและเรียนต่อสูงมีเกือบทุกสาขากเว้นสาขาอุตสาหกรรมบางสาขาเท่านั้น ส่วนบัณฑิตในสาขาที่ผลิตแล้ว ยังไม่พอกับความต้องการของตลาดแรงงาน คือแพทย์ พยาบาล บุคลากรด้านสาธารณสุขทุกประเภท และกำลังคนที่สนองความต้องการในสาขาพัฒนาอุตสาหกรรมที่ต่อเนื่องกับก๊าซธรรมชาติ

ปัญหาด้านสุขภาพในวัยแรงงาน จากรายงานภาระโรคและการบาดเจ็บในประชากรไทย พ.ศ.๒๕๕๒ พบว่าวัยทำงานเสียชีวิตจากกลุ่มโรคไม่ติดต่อในสัดส่วนที่สูงสุด รองลงมา ได้แก่ กลุ่มการบาดเจ็บ และกลุ่มโรคติดเชื้อ และจากข้อมูลของสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ กระทรวงสาธารณสุข ตั้งแต่ปี๒๕๔๘-๒๕๕๓ พบว่า กลุ่มวัยทำงานเป็นกลุ่มที่มีอัตราฆ่าตัวตายสูงสุด ๗.๑ ต่อแสนประชากร สาเหตุของการฆ่าตัวตาย คือ ความเครียด โรคซึมเศร้า ดิคาเสพติดและการเจ็บป่วยทางกาย ตามลำดับ จากการสำรวจภาวะสุขภาพแรงงานไทย ปี ๒๕๕๒ พบว่ากว่า ๑ ใน ๑๐ ของวัยแรงงานในระบบเป็นโรคไม่ติดต่อเรื้อรังและ ๓ ลำดับที่พบสูงสุดคือ โรคหัวใจและหลอดเลือด ร้อยละ ๓๒.๔ รองลงมาเป็นโรคเบาหวาน/ความผิดปกติของต่อมไร้ท่อ ร้อยละ ๒๑.๑ และโรกระบบทางเดินหายใจเรื้อรัง ร้อยละ ๑๘.๗ และกว่า ๑ ใน ๔ ของการบาดเจ็บเนื่องมาจากอุบัติเหตุจากยานพาหนะ โดยเฉพาะจากรถจักรยานยนต์ ร้อยละ ๒๗.๑ รองลงมาจากการพลัดตกหกล้ม ร้อยละ ๒๐.๐

นอกจากนี้ยังพบว่ามีปัญหาสุขภาพจากโรคที่เกิดจากการสูบบุหรี่ ดื่มสุรา การใช้สารเสพติดอื่นๆ และปัญหาสุขภาพ อันเนื่องมาจากการทำงาน ซึ่งข้อมูลการเฝ้าระวังโรคจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๔๖-๒๕๕๒ ของสำนักโรคระบาดวิทยา พบว่า มีผู้ป่วยด้วยโรคจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อมเฉลี่ย ๔,๓๗๘ รายต่อปี กลุ่มโรคที่มีการรายงานผู้ป่วยมากตามลำดับ ได้แก่ กลุ่มโรคกระดูกและกล้ามเนื้อ ร้อยละ ๔๕.๐ กลุ่มพิษจากสัตว์ ร้อยละ ๒๔.๕ กลุ่มโรคผิวหนัง ร้อยละ ๒๐.๓ กลุ่มโรคปอดและทางเดินหายใจ ร้อยละ ๒.๗ และกลุ่มสารกำจัดแมลงศัตรูพืช ร้อยละ ๑.๖ โดยมีแนวโน้มการรายงานจำนวนผู้ป่วยในแต่ละกลุ่มโรคเพิ่มขึ้น

ด้านความมั่นคงในชีวิตของคนวัยทำงาน สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทยหรือทีดีอาร์ไอ ได้ชี้ปัญหาของระบบบำนาญในประเทศไทยว่า ขณะนี้ประเทศไทยก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ แต่หลักประกันทางด้านรายได้สำหรับผู้สูงอายุยังไม่สามารถครอบคลุมกลุ่มวัยทำงานได้ครบทุกคน พบว่า ๗๓% ของคนวัยทำงานไม่มีหลักประกันรายได้ คนทำงาน ๑๙.๒% ใช้ประกันสังคม ส่วนอีก ๗% เป็นข้าราชการ นอกจากนี้ระบบบำนาญยังเป็นแบบแยกส่วน มีการเริ่มต้นใช้ในเวลาที่ต่างกัน มีความครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายที่ต่างกัน มีการสมทบและสิทธิประโยชน์ที่ต่างกัน ไม่สามารถเชื่อมต่อระบบบำนาญเข้าด้วยกัน และขาดความต่อเนื่องเมื่อเปลี่ยนระบบการจ้างงาน

นอกจากนี้ หน่วยงานแต่ละแห่งมีคณะกรรมการกำกับดูแล หรือผู้มีอำนาจในการกำกับดูแลเป็นของตัวเอง ทำให้การดำเนินนโยบายของหน่วยงานแต่ละแห่งเป็นไปในลักษณะที่ต่างคนต่างทำและอาจไม่สอดคล้องกัน ควรแก้ไขและปรับปรุงกลไกต่างๆ สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทยได้เสนอแนวทางกฎหมายในการบูรณาการเชิงนโยบายของระบบบำนาญของประเทศไทย โดยให้มี “คณะกรรมการบำนาญแห่งชาติ” เพื่อกำหนดภาพรวมระบบบำนาญ เพื่อให้เป็นระบบหลักประกันรายได้สำหรับผู้สูงอายุที่มองในภาพรวม ลดความซ้ำซ้อน เป็นธรรม และยั่งยืน

สถานการณ์ปัญหาในวัยสูงอายุ

การลดลงของอัตราการตายและอัตราการเจริญพันธุ์อย่างต่อเนื่องในหลายทศวรรษที่ผ่านมาส่งผลทำให้ประเทศไทยกำลังจะเข้าสู่สังคมสูงอายุ โดยประชากรวัยสูงอายุจะเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ ๒๓.๕ หรือประมาณ ๑ ใน ๔ ของประชากรทั้งประเทศ ภายในปี ๒๕๗๓ สังคมผู้สูงอายุจะมีผลกระทบต่อเศรษฐกิจมหภาคหลายประการ เช่น ประชากรวัยแรงงานลดลง การออมลดลง และการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจลดลง

ดร.จิระวัฒน์ ปั้นเปี่ยมรัษฎ์ นักวิชาการจากสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทยกล่าวว่า สังคมผู้สูงอายุไม่ได้มีผลกระทบเฉพาะกับผู้สูงอายุเท่านั้น แต่จะส่งผลกระทบในวงกว้างต่อทุกคนผ่านการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ นอกจากนี้ สังคมผู้สูงอายุอาจสร้างภาระที่ทุกคนในประเทศต้องแบกรับร่วมกัน เช่น ค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลที่อาจเพิ่มขึ้นเนื่องจากต้องดูแลผู้สูงอายุจำนวนมากขึ้นและมีอายุยืนยาวมากขึ้นเรื่อยๆ อาจส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของระบบสวัสดิการด้านสุขภาพต่างๆ ซึ่งการเพิ่มความมั่นคงของระบบดังกล่าวล้วนเป็นภาระด้านการเงินที่ต้องมีผู้แบกรับทั้งสิ้น ไม่ว่าจะเป็นผู้เสียภาษี นายจ้าง ลูกจ้าง หรือรัฐบาลก็ตาม รวมทั้งจะเป็นภาระผูกพันต่อไปถึงลูกหลานในอนาคตที่ต้องมีส่วนในการร่วมสมทบในรูปแบบต่างๆ ให้กับระบบสวัสดิการ ดังนั้น การเตรียมความพร้อมจึงเป็นเรื่องของทุกวัย ไม่ว่าจะเป็นวัยสูงอายุ วัยทำงาน วัยเรียน และวัยเด็กซึ่งจะกลายเป็นผู้สูงอายุในอนาคต

ผลกระทบที่เห็นได้ชัดเจนที่สุดของสังคมผู้สูงอายุคือการลดลงของจำนวนประชากรวัยแรงงาน ซึ่งหากไม่สามารถนำเข้าแรงงานจากต่างประเทศมาทดแทน หรือไม่สามารถพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตให้พึ่งพาแรงงานน้อยลงได้ ก็อาจทำให้การดำเนินการของภาคธุรกิจสะดุดลง โดยเฉพาะในภาคการผลิตที่จำเป็นต้องใช้แรงงานจำนวนมาก และหากภาคธุรกิจไม่สามารถปรับตัวได้ก็จะส่งผลกระทบต่อเนื่องถึงการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ

ภาคเอกชนต้องพยายามคิดหาวิธีการปรับตัวเพื่อรับมือกับการขาดแคลนแรงงานที่อาจมีความรุนแรงมากขึ้นในอนาคต เช่น ทำอย่างไรแรงงานจึงสามารถทำงานต่อเนื่องได้อย่างยาวนานขึ้น (การขยายช่วงอายุการทำงานของแรงงาน) ทำอย่างไรแรงงานถึงจะมีสุขภาพกายและจิตใจที่ดีและสามารถทำงานได้อย่างยาวนานขึ้น ทำอย่างไรจึงจะพัฒนาผลิตภาพของแรงงานให้สูงขึ้น ทำอย่างไรจึงจะพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตให้พึ่งพาแรงงานลดลง

กลุ่มแรงงานในโรงงานอุตสาหกรรมเป็นหนึ่งในกลุ่มเสี่ยงที่ต้องปรับตัวเพื่อให้สามารถใช้ชีวิตในช่วงหลังเกษียณได้อย่างมีความสุขตามสมควร กลุ่มดังกล่าวมักจะมีการใช้แรงงานเต็มที่ในช่วงวัยรุ่นถึงวัยกลางคน ทำให้สภาพร่างกายเสื่อมโทรมก่อนวัยและมีปัญหาด้านสุขภาพ ซึ่งมักเป็นเหตุให้ต้องออกจากตลาดแรงงานก่อนวัยอันควร รวมทั้งแรงงานกลุ่มนี้ส่วนใหญ่มักทำงานตามสายการผลิตซึ่งเป็นงานที่มีลักษณะเฉพาะจนทำให้ขาดการพัฒนาทักษะในการทำงานด้านอื่นๆ ซึ่งจะเป็นอุปสรรคสำคัญเมื่อแรงงานต้องการเปลี่ยนงาน หากกลุ่มดังกล่าวออกจากกำลังแรงงานจะมีความเสี่ยงค่อนข้างสูงที่เงินที่สะสมมาตลอดชีวิตการทำงานจะไม่เพียงพอต่อการใช้จ่ายตลอดระยะเวลาที่เหลืออยู่ของชีวิต

ปัจจุบันปี พ.ศ. ๒๕๕๖ ประเทศไทยมีประชากร ๖๔.๕ ล้านคน มีจำนวนประชากรสูงอายุ ๖๐ ปีขึ้นไปเท่ากับ ๙.๔ ล้านคน หรือ คิดเป็นร้อยละ ๑๔.๕๗ การเปลี่ยนแปลงด้านโครงสร้างประชากรของประเทศไทยที่ผ่านมามีสัดส่วนประชากรผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นเป็นลำดับ โดยในปี พ.ศ. ๒๕๕๓ มีสัดส่วนผู้สูงอายุอยู่ที่ร้อยละ ๑๐.๗ ของประชากรรวมหรือ ๗.๐๒ ล้านคน และในปี ๒๕๕๕ เป็นร้อยละ ๑๒.๘ ซึ่งเป็นสัดส่วนเพิ่มขึ้นอย่างก้าวกระโดด

สำหรับปัญหาสุขภาพที่สำคัญของผู้สูงอายุจากรายงานของสำนักงานพัฒนานโยบายสุขภาพระหว่างประเทศ กระทรวงสาธารณสุข พบว่าโรคที่ทำให้ผู้สูงอายุสูญเสียสุขภาพ ๕ อันดับแรกในผู้ชายได้แก่โรคหลอดเลือดสมอง โรคหลอดเลือดหัวใจ ภาวะปอดอุดกั้นเรื้อรัง เบาหวานและโรคมะเร็งตับ ส่วนเพศหญิงได้แก่

โรคหลอดเลือดสมอง โรคเบาหวาน โรคหลอดเลือดหัวใจ สมองเสื่อมและโรคซึมเศร้าตามลำดับ สำหรับปัญหาสุขภาพจิตที่พบบ่อยในผู้สูงอายุ ๕ อันดับแรกคือความวิตกกังวล ซึมเศร้า นอนไม่หลับ ภาวะสมองเสื่อม ปัญหาเรื่องเพศ

สมเกียรติ ตั้งกิจวานิชย์และณณริฎ พิศลยบุตร ได้ศึกษาพบว่าไทยจะเข้าสู่สังคมสูงอายุโดยสมบูรณ์ในปี ๒๐๒๕ และในอีก ๓๐ ปีไทยจะมีคนสูงอายุถึง ๓๖% หากไม่สามารถหลุดพ้นกับดักรายได้ปานกลางได้ทัน ไทยจะกลายเป็นประเทศแรกๆ ในเอเชียที่ “แก่ก่อนรวย” และ “แก่โดยไม่มีสวัสดิการเพียงพอ” เพราะกองทุนประกันสังคมจะมีปัญหาจนถึงขั้นล้มละลายในประมาณปี ๒๐๔๕ หากไม่มีการปฏิรูปอย่างทันการณ์

ที่ผ่านมา ไทยเน้นพัฒนาอุตสาหกรรมโดยไม่พัฒนาเทคโนโลยี เน้นส่งออกไปยังตลาดโลกโดยกดค่าแรงให้ต่ำเพื่อให้แข่งขันได้ และไม่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมอย่างเพียงพอ การพัฒนาจึงทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำ และปัญหาสิ่งแวดล้อมมาก ในอนาคต ไทยจะหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่จะต้องปรับไปสู่ยุทธศาสตร์พัฒนาใหม่ ที่เน้นสร้างมูลค่าเพิ่มบนฐานนวัตกรรม ลดความเหลื่อมล้ำ และรักษาสิ่งแวดล้อมให้มากขึ้น

เพื่อให้เห็นถึงภาพอนาคตเศรษฐกิจไทยใน ๓ ทศวรรษหน้า และความท้าทายต่างๆ จึงจำลองภาพสถานการณ์ที่เป็นไปได้ (possible scenario) ๓ ภาพคือ

ภาพสถานการณ์ ๑ “ประเทศไทยไปเรื่อยๆ” การพัฒนาในภาพสถานการณ์นี้คล้ายกับแนวทางในปัจจุบัน แต่อัตราการเติบโตเฉลี่ยจะลดลงเหลือ ๓.๕๕% ต่อปี ซึ่งทำให้คนไทยมีรายได้ต่อหัว ๑๗,๐๐๐ ดอลลาร์ในปี ๒๐๔๕ และหลุดพ้นจากระดับรายได้ปานกลางในปี ๒๐๓๖ หรือหลังจากเข้าสู่สังคมสูงอายุกว่าทศวรรษ ไทยจะมีแรงงานในระบบเพิ่มขึ้นเป็น ๖๐% ในปี ๒๐๔๕ และในปีนั้นดัชนีความเหลื่อมล้ำ (Gini coefficient) จะอยู่ที่ระดับ ๐.๓๗ ซึ่งต่ำกว่าปัจจุบันเล็กน้อย จากแรงกดดันให้มีการกระจายรายได้ อย่างไรก็ตาม การพัฒนาประเทศในแนวทางเดิมจะทำให้ไทยยังมีปัญหาสิ่งแวดล้อมต่อไป นอกจากนี้ การคาดการณ์ว่าไทยจะพ้นระดับรายได้ปานกลางในปี ๒๐๓๖ นั้นยังมองโลกแง่ดีเกินไป เพราะไม่ได้พิจารณาปัจจัยเสี่ยงต่างๆ เช่น หากมีการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศโลกอย่างรุนแรง การเปลี่ยนผ่านจะล่าช้าออกไป ๒ ปี หากรัฐบาลดำเนินนโยบายประชานิยม โดยใช้เงินปีละ ๑ แสนล้านบาท จะทำให้เปลี่ยนผ่านล่าช้าออกไป ๔ ปี หากเกิดวิกฤติอัตราแลกเปลี่ยน หรือวิกฤติธนาคาร การเปลี่ยนผ่านจะล่าช้าออกไป ๒ ปี และ ๔ ปีตามลำดับ และหากเกิดวิกฤติการณ์ทางการเมือง การเปลี่ยนผ่านก็จะล่าช้าออกไปอีก ดังนั้น ในกรณีที่มีการบริหารความเสี่ยงผิดพลาด ไทยจะไม่พ้นจากกับดักประเทศรายได้ปานกลางแม้ใน ๓ ทศวรรษหน้า

ภาพสถานการณ์ ๒ สู่ “ประเทศอุตสาหกรรมก้าวหน้า” เศรษฐกิจไทยจะถูกขับเคลื่อนจากการยกระดับผลิตภาพในภาคอุตสาหกรรมจากการนำเอาระบบการผลิตแบบสินค้ามาใช้อย่างกว้างขวาง การทำ R&D การออกแบบและพัฒนาแบรนด์สินค้า ตลอดจนการย้ายการผลิตมูลค่าเพิ่มต่ำไปยังประเทศเพื่อนบ้าน คนไทยจะมีรายได้ต่อหัว ๒๓,๗๐๐ ดอลลาร์ในปี ๒๐๔๕ จากอัตราการเติบโตเฉลี่ย ๔.๖% ต่อปี ซึ่งทำให้พ้นระดับรายได้ปานกลางในปี ๒๐๒๘ หรือหลังจากเข้าสู่สังคมสูงอายุสมบูรณ์เล็กน้อย อุตสาหกรรมจะมีมูลค่าเพิ่มสูงขึ้นเป็น ๖๔% ของ GDP และมีแรงงานในระบบเพิ่มเป็น ๖๗% อย่างไรก็ตาม การเน้นพัฒนาอุตสาหกรรมจะทำให้มีปัญหาสิ่งแวดล้อมและความเหลื่อมล้ำเพิ่มขึ้น เพราะประโยชน์ตกอยู่กับเจ้าของทุน ในภาพนี้รัฐบาลต้องมีนโยบายที่เหมาะสมเช่น เร่งพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานให้มีคุณภาพสูง พัฒนาวิศวกรและช่างเทคนิค รมรงค์ให้ภาคเอกชนเพิ่มผลิตภาพและสร้างนวัตกรรม ในทางตรงกันข้าม รัฐบาลไม่ควรดึงดูดแรงงานข้ามชาติทักษะต่ำเข้ามาในไทย เพราะจะทำให้อุตสาหกรรมพึ่งพาแรงงานราคาถูกต่อไป

ภาพสถานการณ์ ๓ สู่ “ประเทศเกษตรทันสมัยและบริการฐานความรู้” การพัฒนาเศรษฐกิจไทยจะเน้นการพัฒนาภาคเกษตรดั้งเดิมให้เป็นภาคเกษตรทันสมัย โดยใช้เครื่องจักร เทคโนโลยี ทำวิจัยและพัฒนา บริหารการผลิตรองรับการผลิตอาหารปลอดภัย และการพัฒนาภาคบริการให้เป็นบริการฐานความรู้ โดยเปิดเสรีภาคบริการ ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและพัฒนาแรงงานให้มีทักษะทั่วไปที่มีคุณภาพสูง รายได้ต่อหัวของ

คนไทยในปี ๒๐๔๕ จะสูงขึ้นถึง ๒๘,๔๐๐ ดอลลาร์ โดยมีอัตราเติบโตเฉลี่ย ๕.๒% ต่อปี ทำให้ไทยพ้นระดับรายได้ปานกลางในปี ๒๐๒๘ ภาคบริการมีมูลค่าเพิ่มเป็น ๕๙.๓% ของ GDP โดยเป็นบริการฐานความรู้ ๓๐.๘% ในขณะที่ภาคเกษตรเล็กลงเหลือ ๓.๘% ของ GDP ในภาพนี้ ดัชนีความเหลื่อมล้ำจะลดลงเหลือ ๐.๓๓ เนื่องจากรายได้ของแรงงานเพิ่มขึ้น และจะมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมลดลง เนื่องจากใช้พลังงานต่ำกว่าอุตสาหกรรม ในภาพนี้ รัฐบาลจะต้องไม่มีนโยบายอุดหนุนราคาสินค้าเกษตรมากจนเกษตรกรมุ่งผลิตสินค้าในเชิงปริมาณ โดยไม่สนใจคุณภาพ และต้องไม่คุ้มครองบริการที่ผูกขาด ซึ่งก่อให้เกิดต้นทุนสูงต่อเศรษฐกิจ

การเปลี่ยนผ่านไปสู่อนาคตที่พึงปรารถนาดังกล่าวจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อปัจจัย ๔ ด้านเกิดขึ้นคือ มีทุนมนุษย์คุณภาพสูง การจัดสรรเงินทุนก่อให้เกิดผลิตภาพ รัฐบาลมีประสิทธิภาพและระบบเศรษฐกิจเปิดกว้าง โครงสร้างเศรษฐกิจที่เปลี่ยนไปจะทำให้สังคมไทยในอนาคตมีความหลากหลาย และซับซ้อนกว่าปัจจุบันมาก อย่างไรก็ตาม การเปลี่ยนผ่านจะก่อให้เกิดความขัดแย้ง เพราะผลประโยชน์ ความเชื่อ และคุณค่าของคนแต่ละกลุ่มจะแตกต่างกันมากขึ้น การป้องกันและระงับความขัดแย้งจากการเปลี่ยนผ่านจะเกิดขึ้นไม่ได้ หากรัฐที่ควรเป็นผู้ป้องกันและระงับความขัดแย้ง มีลักษณะรวมศูนย์อำนาจ บริหารอย่างแยกส่วน ไม่เปิดกว้าง และไร้วินัย

การเปลี่ยนผ่านจะเกิดขึ้นได้อย่างราบรื่นจึงจำเป็นต้องมีภาครัฐที่เปิดกว้าง มีวินัยและกระจายอำนาจ ขณะที่ยังสามารถประสานนโยบายภาพรวมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น ความท้าทายที่สำคัญที่สุดในการเปลี่ยนผ่านของไทยในอีก ๓ ทศวรรษคือ การปฏิรูปภาครัฐ

บทที่ ๔

แนวคิดทั่วไปและข้อเสนอการบูรณาการภาครัฐเพื่อการพัฒนาคนไทยอย่างยั่งยืน

๔.๑ วิสัยทัศน์ เป้าหมาย ตัวชี้วัดสำคัญ ในการบูรณาการภาครัฐเพื่อการพัฒนาคนไทยอย่างยั่งยืน

วิสัยทัศน์ : คนไทยมีคุณภาพคู่คุณธรรม

เป้าหมาย : คนไทยทุกคนเป็นคนที่มีความรู้และมีคุณธรรม มีสุขภาพดี รายได้ดี สังคมดี สิ่งแวดล้อมดี

ตัวชี้วัด : ดัชนีการพัฒนามนุษย์ของประเทศไทยเป็นอันดับหนึ่งของประเทศในกลุ่มอาเซียนในปี ค.ศ. ๒๐๓๕

๔.๒ ข้อเสนอในการบูรณาการภาครัฐเพื่อการพัฒนาคนไทยอย่างยั่งยืน

การปรับปรุงโครงสร้างระบบราชการตาม พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ ได้กำหนดให้มีกระทรวงและส่วนราชการที่มีฐานะเป็นกระทรวง ดังต่อไปนี้

๑. สำนักงานนายกรัฐมนตรี
๒. กระทรวงกลาโหม
๓. กระทรวงการคลัง
๔. กระทรวงการต่างประเทศ
๕. กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา
๖. กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
๗. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
๘. กระทรวงคมนาคม
๙. กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๑๐. กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
๑๑. กระทรวงพลังงาน
๑๒. กระทรวงพาณิชย์
๑๓. กระทรวงมหาดไทย
๑๔. กระทรวงยุติธรรม
๑๕. กระทรวงแรงงาน
๑๖. กระทรวงวัฒนธรรม
๑๗. กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
๑๘. กระทรวงศึกษาธิการ
๑๙. กระทรวงสาธารณสุข
๒๐. กระทรวงอุตสาหกรรม

ข้อเสนอในการบูรณาการภาครัฐเพื่อการพัฒนาคนไทยอย่างยั่งยืนในการศึกษาค้นคว้านี้ อยู่ภายใต้กรอบการบูรณาการระหว่างหน่วยราชการภาครัฐทั้ง ๒๐ กระทรวงตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕

๔.๓ แนวคิดในการบูรณาการภาครัฐเพื่อสร้างจิตสำนึก ค่านิยมร่วม เพื่อนำสู่อุปนิสัยที่พึงประสงค์

ข้อเสนอในการสร้างจิตสำนึก ค่านิยมร่วม เพื่อนำสู่อุปนิสัยที่พึงประสงค์ โดยให้หน่วยงานภาครัฐบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลเพื่อเป็นต้นแบบให้แก่สังคม โดยมีจุดมุ่งหมายร่วมกันแก้ไขและรับผิดชอบต่อปัญหาการทุจริตและประพฤติมิชอบภาครัฐ รวมทั้งการรณรงค์ เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ ให้ทุกภาคส่วนมีวินัย เคารพกฎหมาย กฎ และระเบียบ มีจิตสำนึกสาธารณะ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตัว เป็นกลไกในการแก้ไขปัญหา การพัฒนา ตลอดจนเป็นการวางรากฐานในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตภาครัฐได้อย่างมีประสิทธิภาพ ข้อเสนอในการสร้างจิตสำนึก ค่านิยมร่วม เพื่อนำสู่อุปนิสัยที่พึงประสงค์ มีดังนี้

๑. รณรงค์สร้างความรู้ความเข้าใจแก่ทุกภาคส่วน ให้ปฏิบัติงานและดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

๒. รณรงค์สร้างจิตสำนึก ค่านิยมร่วมให้ทุกภาคส่วนมีวินัย เคารพกฎหมาย กฎ และระเบียบ มีจิตสำนึกสาธารณะ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตัว

๓. ปลูกฝังค่านิยมและฝึกให้เด็กไทยมีวินัย มีความรับผิดชอบ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตัว

๔. เจ้าหน้าที่ของรัฐทุกระดับต้องเรียนรู้และปฏิบัติงานตามหน้าที่ด้วยหลักธรรมาภิบาล ไม่ทุจริต ผิดกฎหมาย ประพฤติปฏิบัติตนตามมาตรฐานทางคุณธรรมและจริยธรรม

๕. สร้างค่านิยมการยกย่องและเชิดชูความดี ความซื่อสัตย์สุจริตและการต่อต้านการทุจริต โดยให้สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐเป็นเจ้าภาพและถือเป็นค่านิยมหลักของชาติ

๖. สร้างแรงจูงใจให้เจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติหน้าที่ราชการด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต เสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวม

๔.๔ แนวทางการบูรณาการภาครัฐเพื่อพัฒนาคนไทยทุกช่วงวัย

๔.๔.๑ แนวทางการบูรณาการภาครัฐเพื่อพัฒนาคนไทยวัยเด็กและเยาวชน

ข้อเสนอในการบูรณาการภาครัฐเพื่อพัฒนาคนไทยวัยเด็กและเยาวชน โดยให้หน่วยงานภาครัฐทุกภาคส่วนในความสัมพันธ์กับการพัฒนาเด็กและเยาวชน ข้อเสนอดังกล่าว ได้แก่

๑. การพัฒนาระบบวางแผนครอบครัวเพื่อการสร้างครอบครัวที่อบอุ่น โดยเปลี่ยนแนวคิดที่คิดว่าการวางแผนครอบครัวคือการคุมกำเนิดเท่านั้น เป็นการวางแผนครอบครัวคือการวางแผนชีวิต การกำหนดเป้าหมายของชีวิตในด้าน นำไปสู่เป้าหมายที่วางไว้ โดยมีแนวทางที่ชัดเจน ทำให้เกิดความมั่นใจที่จะดำเนินชีวิตอย่างมีเป้าหมายและต่อเนื่อง นอกจากนั้นการวางแผนชีวิตก็ยิ่งทำให้เราสามารถตรวจสอบเรื่องที่เกิดพลาดได้ว่าเกิดจากสาเหตุใดและทำให้สามารถแก้ไขได้ทัน การวางแผนครอบครัวจึงหมายถึง การวางแผนร่วมกันของคู่สมรสในเรื่องที่จะทำให้ชีวิตสมรสยั่งยืนผาสุก ซึ่งได้แก่ การจัดการในบ้าน ความมั่นคงทางเศรษฐกิจของครอบครัว ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัว เครือญาติ และเพื่อน การวางแผนครอบครัว การอบรมเลี้ยงดูให้การศึกษาและวางอนาคตให้แก่บุตร

๒. การพัฒนาระบบฝากครรภ์และการคลอดที่ปลอดภัย หญิงที่ตั้งครรภ์ทุกคนต้องได้รับการฝากครรภ์ที่มีคุณภาพ เพื่อให้ลูกที่คลอดออกมาปลอดภัย สมบูรณ์แข็งแรง ไม่มีภาวะแทรกซ้อน และเมื่อเจ็บครรภ์สามารถรับบริการการคลอดที่ปลอดภัยทั้งต่อแม่และลูก

๓. การพัฒนาระบบการเลี้ยงดูที่มีคุณภาพ การเลี้ยงดูเด็กเป็นปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพ การอบรมเลี้ยงดูที่ดีคือการอบรมเลี้ยงดูจากบิดามารดาหรือผู้ปกครองที่ใส่ใจและมีความรู้ที่ถูกต้องในการเลี้ยงดู การอบรมเลี้ยงดูที่มีประสิทธิภาพสามารถหล่อหลอมให้เด็กและเยาวชนเป็นผู้มีความสามารถในการปรับตัว มีพฤติกรรมทางสังคมที่เหมาะสม มีความสามารถในการกำกับตนเอง และมีความฉลาดทางอารมณ์ และสามารถเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพในการพัฒนาประเทศต่อไป

๔. การพัฒนาระบบการส่งเสริมพัฒนาการเด็กก่อนวัยเรียน เด็กวัยแรกเกิดถึงช่วงอายุ ๕ ปีเป็นช่วงระยะเวลาที่เด็กเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วและเป็นช่วงเวลาสำคัญที่สุดของการสร้างรากฐานชีวิตและจิตใจของมนุษย์ นอกจากร่างกายจะเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วแล้ว สมอของเด็ก็เจริญเติบโตสูงสุดในช่วงวัยนี้ด้วย ปัจจุบันความรู้จากการศึกษาให้ความสำคัญต่อการส่งเสริมพัฒนาการเด็กมาก ซึ่งนอกจากปัจจัยที่มีผลต่อพัฒนาการเด็ก เช่น พันธุกรรมที่ได้รับจากพ่อแม่แล้ว สิ่งแวดล้อมกับการเลี้ยงดูโดยการสร้างเสริมกิจกรรมกับเด็กผ่านการเล่นเป็นการส่งเสริมพัฒนาการเด็กที่ผู้ปกครองเด็กควรทำในชีวิตประจำวันของเด็ก รวมถึงให้การติดตามพัฒนาการของเด็กให้เหมาะสมตามวัยเป็นสิ่งที่ละเลยไม่ได้เพราะสิ่งต่างๆ เหล่านี้จะส่งผลให้เด็กเติบโตขึ้นอย่างมีความสุขและมีคุณภาพต่อไป

๕. การพัฒนาทางการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดวิสัยทัศน์และกรอบทิศทางทางการศึกษา ระยะเวลา ๕ ปี วิสัยทัศน์และเป้าหมายภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๓ คนไทยต้องมีการศึกษาเฉลี่ยสูงขึ้น อ่านออกเขียนได้ เข้าถึงการศึกษามีคุณภาพ มีค่านิยมหลักของคนไทยให้รักการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต มีอาชีพเมื่อสำเร็จการศึกษา และระบบการศึกษาไทยเป็นระบบที่สนองความต้องการในการพัฒนาประเทศ โดยต้องมีหน่วยงานหลักของประเทศที่จะทำหน้าที่ในการกำหนดนโยบายและแผนการศึกษาแห่งชาติที่บูรณาการการศึกษา ศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม และการพัฒนามนุษย์ รวมทั้งกำหนดกรอบมาตรฐานการศึกษาชาติ วางแผนการผลิตกำลังคนของชาติที่สอดคล้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ให้ข้อเสนอแนะในการของบประมาณด้านการศึกษาและพัฒนาคน ตลอดจนให้ความเห็นชอบกฎหมาย ตลอดจนการปรับปรุง แก้ไข หรือยกเลิกกฎหมาย การกำกับ ติดตามและประเมินผลการพัฒนาการศึกษาและพัฒนาคนให้เป็นไปตามแผนการศึกษาแห่งชาติ

๔.๔.๒ แนวทางการบูรณาการภาครัฐเพื่อพัฒนาคนไทยวัยทำงาน

ข้อเสนอในการบูรณาการภาครัฐเพื่อพัฒนาคนไทยวัยทำงาน เพื่อแก้ไขปัญหาวัยทำงานมีดังนี้

๑. การบูรณาการการทำงานร่วมกันกับหน่วยต่างๆ อาทิ กระทรวงศึกษาธิการ สถาบันการศึกษาทั้งระดับ ปวช., ปวส. และปริญญาตรี เพื่อผลิตแรงงาน ให้ตรงกับความต้องการของ ตลาดแรงงาน รวมถึงภาคเอกชนด้วย

๒. การพัฒนาทักษะฝีมือแรงงาน การยกระดับฝีมือแรงงาน เพื่อการเพิ่มประสิทธิภาพแรงงานทั้งระบบต่อไป

๓. การพัฒนาเพื่อแก้ไขปัญหาให้ยั่งยืน โดยหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาบุคลากรของประเทศ กระทรวงแรงงานเป็นหน่วยงานหลักในการจัดหาตำแหน่งงานว่างทั้งในและต่างประเทศ พัฒนาทักษะฝีมือรวมทั้งให้การคุ้มครองแรงงานให้ได้รับความเป็นธรรมจากการทำงาน กระทรวงศึกษาธิการ การเตรียมคนเข้าสู่ตลาดแรงงาน และสำนักงานพัฒนาข้าราชการพลเรือน ซึ่งดูแลบุคลากรในภาครัฐทั้งหมด จำเป็นต้องเข้ามาบูรณาการเพื่อให้บุคลากรที่เป็นกำลังแรงงานของประเทศสามารถทำงานได้ตรงกับความรู้ความสามารถ เพื่อเป็นการลดช่องว่างการขาดแคลนแรงงาน รวมทั้งการแก้ไขปัญหาแรงงานเพื่อให้กำลังแรงงานสามารถทำงานได้ตรงกับความรู้ความสามารถ มีรายได้ที่เหมาะสม สามารถดำรงชีวิตในสังคมต่อไปได้อย่างยั่งยืน

๔. วางแนวทางการบูรณาการร่วมหน่วยงานเพื่อสร้างรายได้แบบยั่งยืน โดยการพัฒนากฎมีปัญญา ท้องถิ่น วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม ตลอดห่วงโซ่การผลิต ตั้งแต่ เกษตรกรรม อุตสาหกรรม บริการ และพาณิชย์กรรม โดยเน้นที่ อุตสาหกรรมอาหาร อุตสาหกรรมแปรรูปการเกษตร พลังงานทดแทน เศรษฐกิจสร้างสรรค์ Digital Economy และอุตสาหกรรมบริการ นอกจากนี้ยังมีแนวทางในการพัฒนาอุตสาหกรรมโรงงาน ตามแนวทางอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ เพื่อคุณภาพชีวิตและความยั่งยืน

๔.๔.๓ แนวทางการบูรณาการภาครัฐเพื่อพัฒนาคนไทยวัยสูงอายุและผู้พิการ

ข้อเสนอในการบูรณาการภาครัฐเพื่อพัฒนาคนไทยวัยสูงอายุมีดังนี้

๑. การเตรียมความพร้อมของประเทศเพื่อเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ โดยการสร้างหลักประกันสำหรับผู้สูงอายุ เช่น ระบบบำนาญแห่งชาติ ให้การศึกษาและส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต สร้างค่านิยมให้สังคมตระหนักถึงคุณค่าและศักดิ์ศรีของผู้สูงอายุ

๒. การพัฒนาระบบบริหารจัดการเพื่อการพัฒนาทางด้านผู้สูงอายุระดับชาติและการส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาบุคลากรที่ทำงานเกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ

๓. การส่งเสริมคุณภาพชีวิตในผู้สูงอายุ ทั้งด้านสุขภาพ สังคมและรายได้ในการดำรงชีพที่เพียงพอของผู้สูงอายุ มีที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมและปลอดภัย มีองค์กรผู้สูงอายุที่เข้าถึงได้ง่าย ใกล้บ้าน

๔. การพัฒนาองค์ความรู้ด้านผู้สูงอายุโดยสนับสนุนและส่งเสริมให้หน่วยงานวิจัยดำเนินการศึกษาและพัฒนาองค์ความรู้ด้านผู้สูงอายุ โดยเฉพาะที่เป็น ประโยชน์ต่อการกำหนดนโยบาย การพัฒนาการบริการและการส่งเสริมให้ผู้สูงอายุสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างเหมาะสม

๔.๕ ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการบูรณาการภาครัฐและแนวคิดในการแก้ไข

๔.๕.๑ ปัญหาเชิงโครงสร้างของระบบราชการไทย ระบบราชการไทยมีการแบ่งงานและส่วนราชการตามโครงสร้างที่กำหนดในพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ซึ่งการแบ่งส่วนราชการดังกล่าวทำให้กระทรวงและกรมที่ตั้งขึ้นมามีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายของตนเองและมีสภาพเป็นนิติบุคคลที่แยกจากกัน การทำงานและสั่งการเป็นไปในแห่งของกระทรวงหรือกรมของตนเอง ขาดการประสานงานและรับรู้ในงานของกระทรวงหรือกรมอื่น เป็นการทำงานแบบแยกส่วนหรือกระบวนคิดแบบไซโล(silo mentality) ทำให้ขาดการประสานแผนงานในกลุ่มเป้าหมายเดียวกัน เกิดความซ้ำซ้อนหรือสิ้นเปลืองงบประมาณ

แนวคิดในการแก้ไขปัญหา อาจแบ่งเป็น ๒ แนวทางคือ

๑. การแก้ไขโครงสร้าง โดยการควบรวม กระทรวง กรม หรือหน่วยงานอิสระในกำกับของรัฐที่จัดตั้งตามพระราชบัญญัติเฉพาะ ที่มีภารกิจหน้าที่เหมือนกันหรือคล้ายคลึงกัน เข้าด้วยกัน โดยการแก้ไขกฎหมาย (พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม) โดยเปลี่ยนจากการแบ่งกระทรวง ทบวง กรมตามงานหรือหน้าที่ (function) เป็นการแบ่งตามกลุ่มเป้าหมายหรือกลุ่มภารกิจ ตัวอย่างเช่น ประเทศญี่ปุ่นได้ควบรวมกระทรวงสาธารณสุขและสวัสดิการสังคม ซึ่งมีภารกิจคล้ายคลึงกับกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ของไทยมาตั้งแต่ก่อนสงครามโลกครั้งที่ ๒ (พ.ศ. ๒๔๘๑) และต่อมาได้ควบรวมกับกระทรวงแรงงาน กลายเป็นกระทรวงสาธารณสุข แรงงานและสวัสดิการ ในเดือนมกราคม พ.ศ. ๒๕๕๔

๒. การแก้ไขโดยไม่เปลี่ยนแปลงโครงสร้างของกระทรวง กรมหรือหน่วยงานอิสระในกำกับของรัฐที่จัดตั้งตามพระราชบัญญัติเฉพาะ แต่ใช้การทำงานในรูปแบบคณะกรรมการบริหาร (Executive Board หรือ Super Board) โดยจัดตั้งให้มีคณะกรรมการพัฒนาศักยภาพคนไทยที่มีปลัดกระทรวงและอธิบดีที่เกี่ยวข้องทั้งด้านสังคมและเศรษฐกิจร่วมเป็นคณะกรรมการ โดยให้สามารถกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาและให้ทุกกระทรวงต้องนำไปเป็นแนวทางในการปฏิบัติอย่างจริงจัง มีการควบคุม กำกับ ประเมินผลตามเป้าหมายที่คณะกรรมการกำหนด

๔.๕.๒ ปัญหาเชิงนโยบายและยุทธศาสตร์ของชาติ

นโยบายและยุทธศาสตร์ที่ผ่านมาของประเทศไทย ยังเป็นนโยบายและยุทธศาสตร์ระยะสั้น ประมาณ ๔-๕ ปี โดยมีแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเป็นแผนแม่บทแต่รัฐบาลและพรรคการเมืองไม่ค่อยให้ความสำคัญ มักคิดนโยบายที่เป็นประโยชน์เฉพาะหน้าและไม่ยั่งยืนเพื่อใช้หาเสียงให้ได้คะแนนนิยมจากประชาชนในการเลือกตั้งเพื่อให้ได้เป็นรัฐบาล หลายนโยบายที่ประชาชนได้ประโยชน์ เป็นผลประโยชน์ระยะสั้นแต่กลับส่งผลเสียต่อประเทศชาติในระยะยาว และมีการเปลี่ยนแปลงนโยบายบ่อยๆ ตามพรรคการเมืองที่ได้คะแนนเสียงข้างมากซึ่งได้จัดตั้งรัฐบาลเพื่อบริหารประเทศตามนโยบายของพรรคตนเอง โดยไม่ได้จัดทำแผนยุทธศาสตร์ระยะยาวที่จะสามารถพัฒนาประเทศให้ยั่งยืน

แนวคิดในการแก้ไขปัญหา ควรมีการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ชาติระยะยาว ๒๐-๓๐ ปี โดยตัวแทนจากพรรคการเมืองทุกพรรค ภาคเอกชน รัฐวิสาหกิจและราชการทุกภาคส่วนมีส่วนร่วม ใช้เป็นแผนแม่บทในการพัฒนาประเทศไทย โดยมีกำหนดเป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ร่วมกัน อาจใช้ตัวชี้วัดที่เป็นสากลและได้รับการยอมรับในระดับนานาชาติ เช่น ดัชนีการพัฒนามนุษย์ขององค์การสหประชาชาติเป็นเครื่องมือในการประเมินผลงานของรัฐบาล โดยพรรคการเมืองกำหนดนโยบายและแนวทางที่จะทำให้บรรลุตัวชี้วัดและเป้าหมายของแผนยุทธศาสตร์ชาติแล้วนำมาใช้ในการหาเสียง

นโยบายและแนวทางของพรรคการเมืองที่จะทำให้แผนยุทธศาสตร์ชาติประสบความสำเร็จตามเป้าหมายดังกล่าวควรนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ ให้ใช้หลักความพอประมาณ ความมีเหตุผลและภูมิคุ้มกัน ร่วมกับเงื่อนไขด้านความรู้และคุณธรรมมาเป็นหลักการสำคัญในการกำหนดนโยบาย แทนการกำหนดนโยบายระยะสั้นเพื่อให้ได้ความนิยมจากประชาชนโดยไม่คำนึงถึงเหตุผล ไม่คำนึงถึงผลเสียที่ตามมาในระยะยาวแบบที่ใช้ในปัจจุบัน

๔.๕.๓ ปัญหาที่เกิดจากระบบการบริหารจัดการและผู้บริหารทั้งนักการเมืองและข้าราชการที่ไม่มีธรรมาภิบาล

ระบบบริหารภาครัฐในระยะบอบประชาธิปไตย จะถูกกำกับโดยระบบพรรคการเมืองที่ผ่านการเลือกตั้ง ซึ่งแนวคิดของการทำงานอาจจะไม่เหมือนกัน

ในระบบราชการ การทำงานจะมุ่งเน้นที่ความสุจริต ถูกต้องตามระเบียบและกฎหมายเป็นสำคัญ เป็นแนวคิดที่ใช้วิธีการเป็นเครื่องมือในตัดสินผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น (the means justified end) หากใช้วิธีการที่ผิดกฎหมาย ผิดศีลธรรม นื้อฉลหรือโกง ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นก็คือการทุจริต คอร์รัปชัน

ส่วนแนวคิดของพรรคการเมืองหรือนักการเมืองบางคนที่ขาดธรรมาภิบาล การทำงานจะมุ่งเน้นที่ผลลัพธ์เพื่อให้ได้ประโยชน์ ได้รับการเลือกตั้งหรือได้เป็นรัฐบาล จะสามารถทำได้ทุกวิถีทางแม้จะเป็นวิธีที่ผิดกฎหมาย ผิดต่อศีลธรรม เป็นแนวคิดที่ใช้ผลลัพธ์เป็นตัวกำหนดวิธีการ (the end justified means) โดยคิดว่าเมื่อได้รับอำนาจแล้ว จะสามารถแก้ไขผิดให้เป็นถูกต้องในภายหลัง และเป็นแนวคิดที่จะทำให้เกิดการทุจริต คอร์รัปชันอย่างแพร่หลายและรุนแรงมากขึ้น

การใช้แนวคิดดังกล่าวของนักการเมืองและข้าราชการที่ไม่มีธรรมาภิบาล นำมาซึ่งการกำหนดนโยบายที่เอื้อต่อการได้ประโยชน์แก่ตนเองหรือพรรคการเมืองของตนเอง โดยไม่คำนึงถึงเหตุผล ความจำเป็นและประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับ ทำให้ระบบราชการทำงานโดยไม่ได้คำนึงถึงเป้าหมายคือประโยชน์ของประชาชนซึ่งเป็น

เป้าหมายที่ต้องทำงานร่วมกันแบบบูรณาการ แต่กลับไปทำงานให้ฝ่ายการเมืองที่คำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนตัวและพรรคเพื่อหวังความก้าวหน้าในการรับราชการ

แนวคิดในการแก้ไขปัญหา การทำงานของทั้งนักการเมืองและข้าราชการต้องมุ่งเน้นที่กระบวนการที่สุจริต โปร่งใส ถูกต้องตามระเบียบและกฎหมายเป็นสำคัญ (the means justified end) ต้องมีการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการเมืองและการบริหารกิจการบ้านเมืองอย่างเคร่งครัด หากมีผู้ใดประพฤติผิด ต้องมีกระบวนการตรวจสอบและกระบวนการในศาลยุติธรรมที่รวดเร็ว หากพบว่าผิดจริงต้องลงโทษอย่างจริงจัง โดยไม่เกรงกลัวต่ออิทธิพลของนักการเมืองหรือข้าราชการที่ประพฤติทุจริต เพื่อไม่ให้เป็นเยี่ยงอย่าง และให้เกิดความเกรงกลัวต่อการประพฤติผิด คิดมิชอบ เป็นการสร้างระบบการเมืองและราชการที่ใสสะอาด มีธรรมาภิบาลที่ยั่งยืน และคำนึงถึงประโยชน์ของคนไทยและประเทศชาติเป็นสำคัญ ทำให้เกิดการบูรณาการร่วมกันในที่สุด

บรรณานุกรม

- จันทร์เพ็ญ ชูประภาวรณ และคณะ. 2541. รายงานการทบทวนองค์ความรู้เรื่อง เด็ก เยาวชน และครอบครัวในประเทศไทยและข้อเสนอเชิงนโยบายและการวิจัย. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิสาธารณสุขแห่งชาติ.
- ดวงใจ รุ่งโรจน์เจริญกิจ. 2553. คุณภาพชีวิตไทยในกระดานโลก : สถานการณ์คุณภาพชีวิตคนไทยสะท้อนผ่านดัชนีการพัฒนามนุษย์ (Human Development Index) ในรอบ 20 ปี. [ระบบออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก <http://www.npithailand.com/sites/default/files/คุณภาพชีวิตไทยในกระดานโลก.pdf> . สืบค้นเมื่อวันที่ 21 พฤษภาคม พ.ศ. 2558
- พลเดช ปิ่นประทีป. 2558. สถานการณ์ปัญหาคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสังคมไทย. [ระบบออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก <http://www.thaiyouthforchange.com/pdf/know3.pdf> . สืบค้นเมื่อวันที่ 1 มิถุนายน พ.ศ. 2558
- ศุภเจตน์ จันทร์สาส์น. 2554.คุณภาพชีวิตของคนไทย : นัยจากดัชนีการพัฒนามนุษย์. [ระบบออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก http://www.bu.ac.th/knowledgecenter/executive_journal/oct_dec_11/pdf/aw09.pdf สืบค้นเมื่อวันที่ 21 พฤษภาคม พ.ศ. 2558
- สมเกียรติ ตั้งกิจวานิชย์ และ นณริฎ พิศลยบุตร. 2557. **สู่การเติบโตอย่างมีคุณภาพ: ความท้าทายและโอกาสของประเทศไทยในสามทศวรรษหน้า**. [ระบบออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก <http://tdri.or.th/wp-content/uploads/2014/11/paper-overview-YE2014.pdf> สืบค้นเมื่อวันที่ 2 พฤษภาคม พ.ศ. 2558
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2539. “**แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 พ.ศ. 2540 – 2544**”. [ระบบออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก <http://www.nesdb.go.th/Default.aspx?tabid=90> . สืบค้นเมื่อวันที่ 1 มิถุนายน พ.ศ. 2558
- _____. 2544. “**แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 พ.ศ. 2545 – 2549**”. [ระบบออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก <http://www.nesdb.go.th/Default.aspx?tabid=91> . สืบค้นเมื่อวันที่ 1 มิถุนายน พ.ศ. 2558
- _____. 2549. “**แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 พ.ศ. 2550 – 2554**”. [ระบบออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก <http://www.nesdb.go.th/Default.aspx?tabid=92> . สืบค้นเมื่อวันที่ 1 มิถุนายน พ.ศ. 2558
- _____. 2554. “**แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 พ.ศ. 2555 – 2559**”. [ระบบออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก <http://www.nesdb.go.th/Default.aspx?tabid=93> . สืบค้นเมื่อวันที่ 1 มิถุนายน พ.ศ. 2558
- UNDP (United Nations Development Programme). (2010a). **Human Development Reports 2010**. Retrieved June 1, 2015, from <http://hdr.undp.org/en/>.
- UNDP (United Nations Development Programme). (2010b). **Country Profiles and International Human Development Indicators**. Retrieved June 1, 2015, from <http://hdr.undp.org/en/countries/>.

รายชื่อผู้ร่วมโครงการพัฒนานักบริหารระดับสูง : ผู้บริหารส่วนราชการ (นบส.๒) รุ่นที่ ๗

๑. นางสาวสุจิตรา	เลาหวัณนภิญโญ	รองอธิบดี	กรมสรรพสามิต
๒. นายสัมพันธ์	สุวรรณทัต	รองอธิบดี	กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ
๓. นายดิเรก	ตนพยอม	รองอธิบดี	กรมวิชาการเกษตร
๔. นายสุจิต	จงประเสริฐ	รองอธิบดี	กรมที่ดิน
๕. นายณัฐวุฒิ	ประเสริฐสิริพงศ์	รองอธิบดี	กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ
๖. พ.ต.ท.สุพจน์	นาคเงินทอง	รองผู้อำนวยการสถาบันนิติวิทยาศาสตร์	
๗. นายวิชัย	โกชนกิจ	รองอธิบดี	กรมพัฒนาธุรกิจการค้า
๘. นางกิงกาญจน์	บุญประสิทธิ์	รองอธิบดี	กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน
๙. นายชูชัย	อุดมโกชน	รองอธิบดี	กรมศุลกากร
๑๐. นายอภิชาติ	อภิชาติบุตร	รองอธิบดี	กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว
๑๑. นายอนุรักษ์	ทศรัตน์	รองอธิบดี	กรมการจัดหางาน
๑๒. นายติศกุล	เกษมสวัสดิ์	รองเลขาธิการ	สำนักงาน ก.ศ.น.
๑๓. นายประพนธ์	อางตระกูล	รองเลขาธิการ	สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา
๑๔. นายบุญธรรม	เลิศสุชีเกษม	รองอธิบดี	กรมการปกครอง
๑๕. พ.ต.ท.หญิง เอมอร	ไชยบัวแดง	รองเลขาธิการ	สำนักงาน ปปง.
๑๖. นายลวรรณ	แสงสนิท	รองผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง	
๑๗. นายสมชัย	มาเสถียร	รองอธิบดี	กรมป่าไม้
๑๘. นายณรงค์	สินานนท์	รองอธิบดี	กรมชลประทาน
๑๙. นายณัฐพร	วงศ์ศุทธิภากร	รองอธิบดี	กรมอนามัย
๒๐. นายวีระศักดิ์	พึงรัศมี	รองอธิบดี	กรมเชื้อเพลิงธรรมชาติ
๒๑. นายสันต์	สิงคเสถิต	รองอธิบดี	กรมราชทัณฑ์
๒๒. นางนิตย์	โรจนรัตน์วานิชย์	ผู้ช่วยปลัดกระทรวงสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ	
๒๓. นายวัฒน์	คุ่นวงศ์	รองอธิบดี	กรมยุโรป
๒๔. นายสุรสีห์	กิตติมณฑล	รองอธิบดี	กรมฝนหลวงและการบินเกษตร
๒๕. นายชัยวัฒน์	ทองคำคุณ	รองผู้อำนวยการ	สำนักงานนโยบายและแผนการขนส่งและจราจร
๒๖. นายพีรพน	พิสนุพงศ์	รองอธิบดี	กรมศิลปากร
๒๗. นายชินโรส	ลีสวัสดิ์	รองอธิบดี	กรมสุขภาพจิต
๒๘. นายฉัตรชัย	ยอดอุดม	รองเลขาธิการ	สำนักงานคณะกรรมการ ป.ป.ท.
๒๙. นางสาวชอุณหจิต	สังข์ใหม่	รองอธิบดี	กรมบัญชีกลาง
๓๐. นางสาวสุจิตรา	พัฒนะภูมิ	รองเลขาธิการ	สำนักงาน ก.ค.ศ.
๓๑. นายเชิดศักดิ์	สันติวรุฒิ	รองผู้อำนวยการสำนักข่าวกรองแห่งชาติ	
๓๒. นายมีศักดิ์	ภักดีคง	รองอธิบดี	กรมประมง
๓๓. นายสมศักดิ์	จันทรวงทอง	ผู้ตรวจราชการ	กระทรวงอุตสาหกรรม
๓๔. นายสิงหเดช	ชูอำนาจ	รองอธิบดี	กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน
๓๕. นายเสริมยศ	สมมัน	รองอธิบดี	กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม
๓๖. นายโอฬาร	ศักดิ์โรจน์กุล	รองอธิบดี	กรมโยธาธิการและผังเมือง